

VAN MENSEN & DINGEN

TIJDSCHRIFT VOOR VOLKSCULTUUR

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks tijdschrift
16e jaargang nr jul-sep 2018
retouradres : Clarissenstraat 14,
9000 Gent

AFGIFTEKANTOOR GENT X
P.B. - X3/8152 - P 911181

Van Mensen en Dingen
Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen

VOORHEEN: Oost-Vlaamse Zanten (1926-2002).

UITGEGEVEN DOOR:

Koninklijke Bond der Oost-Vlaamse Volkskundigen v.z.w. (KBOV)
Met de steun van de Stad Gent en de Provincie Oost-Vlaanderen.

KBOV-bibliotheek: Kraanlei 65, 9000 Gent op vrijdagnamiddag of op afspraak.

REDACTIEADRES: Clarissenstraat 14, 9000 Gent

REDACTIE:

Tim De Moerloose, timdemoerloose@gmail.com
Greta Van Goethem, greta@kbov.be
Adrien Brysse, adrien@kbov.be

CONCEPT LAY-OUT: Nina Hoste

INFORMATIE:

e-mail: info@kbov.be - 0496 718 113 - 0476 657 062 - 09/235.38.02

Abonnementsgeld: basistarief 20 euro - bij factuurabonnement 25 euro.

Te storten op rekeningnummer BE92703032751423 - BIC AXABBE22 van de Koninklijke Bond der Oost-Vlaamse Volkskundigen v.z.w met als mededeling: ABONNEMENT of STEUN-ABONNEMENT. (indien een factuur wordt gevraagd : + 5,00 €)

AUTEURS GEZOCHT: Artikels kunnen opgestuurd worden naar het redactieadres en worden voorgelgd aan een leescomité. Instructies voor auteurs worden op aanvraag toegestuurd. Iedere auteur is verantwoordelijk en aansprakelijk voor de inhoud van zijn bijdrage.

COPYRIGHT: Koninklijke Bond der Oost-Vlaamse Volkskundigen vzw.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, microfilm of op welke wijze ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

COVERAFBEELDING: Meiresonne emaille reclameplaat (verz. Ph. Bockstael)

ACHTERPLATAFBEELDING: Meiresonne emaille reclameplaten en bierviltje 1957 (verz. idem)

V.U.: KBOV vzw, Kraanlei 65, 9000 Gent, ond. nr 407616170, Frea Vancraeynest, voorzitter

ISSN-NUMMER: 1379-9460

JAARGANG XVI, 2018

WOORD VOORAF

Beste lezer,

Met de zomer en bijhorende terrasjesdagen die intussen gearriveerd zijn, konden we niet anders dan een nummer van 'Van Mensen en Dingen' wijden aan een typisch Belgische drank: bier. De voetbalgekte die ons land, en bij uitbreiding de hele wereld naar aanleiding van het WK, overspoelt, versterkt het belang van bier nog meer. Voor ons betekent het vooral het onderwerp van een bijzonder boeiend themanummer!

Historicus Marc Hanson dook in verschillende archieven op zoek naar informatie over de Gentse brouwerij Meiresonne met de bedoeling om de werking en historiek van deze brouwerij in kaart te brengen. De aanleiding was de 100e verjaardag van de activiteiten in Gent van brouwerij Meiresonne dat gevierd wordt in 2018.

Na de Eerste Wereldoorlog werd de oorspronkelijke brouwerij in Landegem door de Duitsers platgegooid. De familie Meiresonne, en meer bepaald Aimé Meiresonne, besliste toen om in Gent gewoon opnieuw te beginnen. Dit bleek een goede beslissing en het begin van een succesverhaal. In dit nummer kan u zich verdiepen in de uitgebreide historiek van de brouwerij.

Verder maak ik u alvast attent op het stilaan verdwijnen van het tijdschrift dat nu voor u ligt. Momenteel is de redactie, in nauwe samenwerking met de KBOV, bezig aan de voorbereidingen voor het allerlaatste nummer van het tijdschrift. Hierin zal u naast een aantal bijdragen ook een historiek van het tijdschrift, eerst bekend als 'Oost-Vlaamse Zanten' en later als 'Van Mensen en Dingen', kunnen lezen.

Betekent dit dan echt het einde van volkskundige bijdragen van de KBOV? Hier kan ik u garanderen dat we blijven inzetten op kennisvergaring en verspreiding over diverse volkskundige thema's, enkel het format zal veranderen. Waar u vroeger kon rekenen op een driemaandelijks tijdschrift uitgegeven op papier, kan u vanaf 2019 digitale bijdragen terugvinden die u op onze website zal kunnen lezen.

Blijft u graag op de hoogte van alle veranderingen of gewoon van de activiteiten van de KBOV? Dan kan u terecht op onze website, u kan inschrijven op onze nieuwsbrief of u kan op bezoek bij de KBOV'ers die aan het werk zijn in de bibliotheek op vrijdagmiddag.

Namens de KBOV-redactie
Frea Vancraeynest
Voorzitter KBOV

BROUWERIJ MEIRESONNE HONDERD JAAR GELEDEN BEGONNEN IN GENT

Marc Hanson

Inleiding

Op 11 november 2018 zal het precies honderd jaar geleden zijn dat de Eerste Wereldoorlog ten einde liep. Na ruim vier jaar zwegen eindelijk de wapens. Talloze mensen werden het slachtoffer van deze gruwelijke militaire confrontatie. In Landegem gooiden terugtrekkende Duitsers in november 1918 de brouwerij en het woonhuis van de familie Meiresonne volledig plat. (Op de plaats waar de familiebrouwerij in Landegem gevestigd was, werd in september 2008 een gedenkplaat voor Aimé Meiresonne onthuld.) De familieleden beslisten toen om in Gent opnieuw te beginnen, de start van een succesverhaal. Ruim een halve eeuw was de snel groeiende brouwerij beeld- en sfeerbepalend voor de buurt tussen Apostelhuizen en de Nederschelde. Tot in de naburige straten hoorden de bewoners het kenmerkende geluid van lege vaten en rinkelende flessen. Meiresonne verschaftte al snel werk aan honderden arbeiders en tientallen bedienden en indirect aan nog veel meer mensen in Gent en daarbuiten. De nog zichtbare sporen van het bedrijf zijn gering, maar de brouwerij is zeker bij (wat oudere) Gentenaren een deel geworden van het collectieve geheugen van de stad, die ruim een eeuw geleden nog meer dan honderd brouwerijen telde.

Met medewerking van leden van 'De Draak', een actieve club van verzamelaars, verschijnt nu dit speciaal nummer van 'Van Mensen en Dingen'. De aanleiding is het feit dat Aimé Meiresonne honderd jaar geleden de familiebrouwerij in Gent opnieuw opstartte. Onze oprechte dank gaat uit naar de KBOV die dit werk heeft willen uitgeven. Ook Luc Devriese van 'Ghendtsche Tydinghen' heeft dit initiatief van meet af aan gesteund en de nodige contacten gelegd. Hij heeft ook de eerste versie van onze bijdrage kritisch nagelezen en verbeterd.

Philippe Bockstael heeft zonder aarzelen zijn rijk persoonlijk archief van de brouwerij en zijn grote verzameling 'Meiresonniana' ter beschikking gesteld waarvoor we hem zeer erkentelijk zijn. Dat geldt ook voor Maurice Vollaert die ons liet putten uit zijn privécollectie. Verder maakten we vooral gebruik van enkele bekende archieven in Gent als het Stadsarchief (De Zwarte Doos), het Provinciaal Archief, het AMSAB, het MIAT-archief en het DSMG in Sint-Amandsberg. Ook onze dank voor de foto's van Griet Maréchal. Voor meer details over bronnen en literatuur, verwijzen we naar de bibliografie op het einde van de tekst.

I. Nieuwe start en snelle groei (1918-1940)

Van Landegem naar Gent (1918-1919)

Aimé Meiresonne (1888-1966), stichter van de gelijknamige brouwerij in Gent, was de jongste zoon van August Eduard (Bellem, 1842-Landegem, 1913). Na zijn huwelijk met Marie David (1844-1914) had August in 1871 in Landegem een nieuwe brouwerij opgericht met een ruim woonhuis ernaast. Het was een typisch landelijk familiebedrijf, dat hij 'De Hoprank' noemde. In dergelijk bedrijf was het gebruikelijk dat een of meerdere kinderen meehiel-

Aimé Meiresonne (verz. M. Vollaert)

pen in de zaak. Vooral de twintiger Aimé, die inzet paarde aan commercieel talent, had bij het overlijden van zijn vader al de feitelijke leiding in handen.

Toen de Eerste Wereldoorlog begon, woonde Aimé samen met zijn broer Alfred (1877-1935) en zijn zussen Céline (1879-1951) en Anna (1890-1966) in het grote ouderlijke huis in Landegem. In die tijd leerde Aimé Helène De Jaeger kennen, een eenvoudig, knap meisje, dat hem blijkbaar naar Gent volgde. Daar werkte ze eerst in de textielfabriek van Lousbergs aan de Reep, daarna in een café in de Belgradostraat. De familie Meiresonne, vooral Céline, was niet echt opgetogen met Leentje. Ze ondernam tevergeefs verscheidene pogingen om voor Aimé een

betere partij te vinden. Pas in 1935 zou de bedrijfsleider met zijn geliefde trouwen. Daarna namen ze hun intrek in een mooi, ruim huis in het Gentse Miljoenenkwartier.

Tijdens de oorlog zetten Aimé, zijn broer Alfred en zijn twee zussen het brouwersbedrijf verder met een tiental knechten. De brouwerij ontsnapte aan de opëising van de koperen brouwketels, maar de exploitatie verliep steeds moeizamer door de toenemende schaarste aan grondstoffen. Begin november 1918 bliezen terugtrekkende Duitse troepen, op de hielën gezeten door geallieerde soldaten, de hele brouwerij en het woonhuis op. De bewoners hadden twee uur de tijd gekregen om met persoonlijke spullen hun eigendom te verlaten. Ze trokken wellicht in bij familie. Broers en zussen bleven niet bij de pakken zitten. Vooral Aimé, met zijn neus voor zaken, zag meer mogelijkheden in het nabije, geïndustrialiseerde Gent, toen een stad van ruim tweehonderdduizend inwoners. Er was de expanderende haven en een aansluitend netwerk van spoor- en (water)wegen bracht de nodige delfstof-

fen, grondstoffen en machines zonder problemen tot vlak bij de brouwerij. Nog voor het einde van het jaar vernam hij dat er dicht bij het stadscentrum een brouwerij te koop kwam. Uitzonderlijk was dat niet. Ruim duizend, vooral kleinere brouwerijen, hielden het in België na de rampzalige oorlog definitief voor bekeken.

*Familie August Meiresonne te Landegem. Aimé ca 12 jaar staat uiterst rechts.
(verz. Ph. Bockstael)*

*Huwelijksfoto van Aimé Meiresonne en Hélène De Jaeger
(verz. Ph. Bockstael)*

Stoombrouwerij Meiresonne te Landegem vernield door de terugtrekkende Duitsers begin november 2018. (verz. Ph. Bockstael)

4

*Aanvoermogelijkheden via waterwegen op de Koepoortkaai
(verz. G. Maréchal)*

Sinds 1911 leidde Prosper van Oostende een brouwerij binnen het bouwblok tussen Apostelhuizen en Koepoortkaai. Hij werd geholpen door zijn drie tie-

nerzonen, die lessen volgden aan de nog jonge brouwerijschool Sint-Lieven in Gent. De brouwerij had al een rijk verleden en verscheidene eigenaars-brouwers gekend vanaf minstens 1824. Door een pijnlijke gezinsruzie direct na de oorlog besloot Prosper zijn brouwerij te verkopen in plaats van ze over te laten aan zijn zoon René. Na overleg met zijn broers en zussen besloot Aimé Meiresonne de brouwerij Van Oostende-De Maerteleire over te nemen. De familie kreeg vrij snel een schadeloosstelling voor geleden oorlogsschade uitbetaald, terwijl Aimé voor de aankoop ook kon rekenen op leningen van zijn gezinsleden die net als hij zelf hadden geërfd van hun in 1913 overleden vader. De koop werd definitief gesloten op 23 december 1918 voor notaris Edgard Lagrange van Sint-Amandsberg.

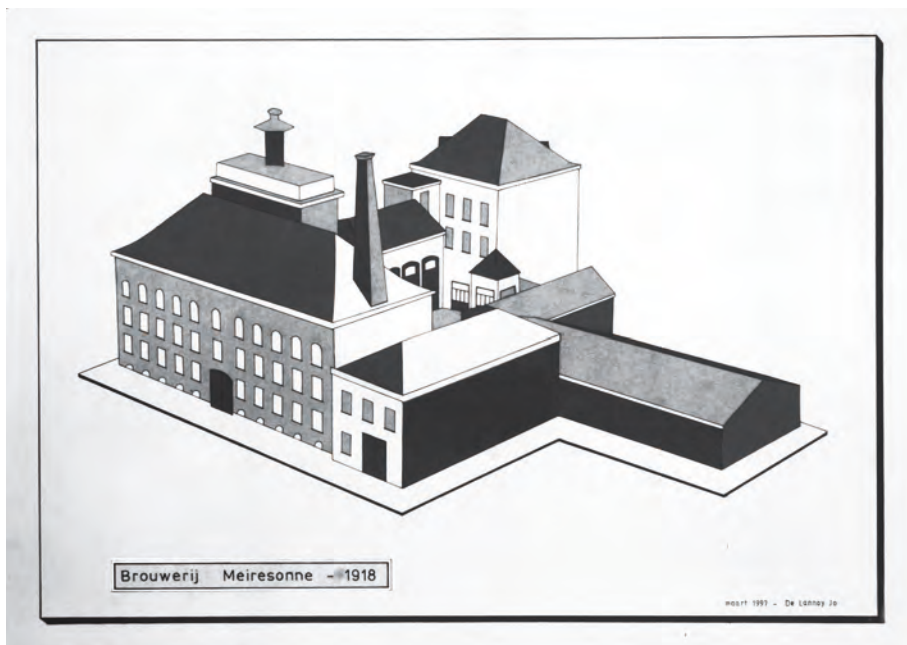

Brouwerij Van Oostende-De Maerteleire (verz. Ph. Bockstael)

Bij de aankoop hoorde ook het grote herenhuis van de brouwer op de hoek van Apostelhuizen en de ondertussen verdwenen Zakkebandstraat. Het was het voormalig woonhuis van de brouwerij Heughebaert uit 1855-1856. Vijf ongehuwden betrokken het huis: Aimé, Alfred, Céline, Anna en Edgar (1874-1946). Deze broer had als vrijwilliger aan het IJzerfront gevochten en had het moeilijk om nu zelfstandig door het leven te gaan. Door zijn relatie met zijn jeugdliefde Leentje was Aimé wel geregeld uithuizig. Na zijn huwelijk met Aline Bekaert op 23 december 1919 verliet Alfred de gemeenschappelijke woning. Dat deed ook Anna nadat ze op 30 mei 1922 getrouwd was met Henri De Groote, een kolenhandelaar uit Ledeberg. Céline en Edgar, die vrijgezel zouden blijven, bleven in het huis wonen. Céline maakte van de woning een gezellig en gastvrij tehuis.

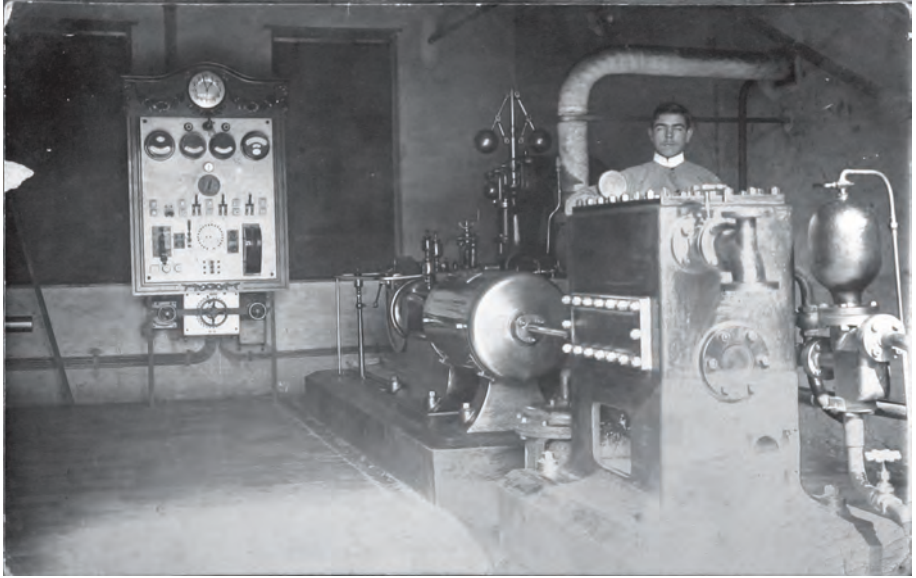
Nieuwe start in Gent

Een maquette, die vroeger bewaard werd in een van de bureaus van de brouwerij, geeft een vrij goed beeld van de stoombrouwerij die Aimé eind 1918 kocht van Prosper Van Oostende-De Maerteleire. Het bedrijfsterrein besloeg toen 11 a 53 ca. De weduwe van brouwer Damiaan Heughebaert had het hoofdgebouw aan de Koepoortkaai laten bouwen in 1850-1851. In het midden bevond zich de inrijpoort, die naar de gekasseide binnenplaats leidde. Opvallend is de nog vierkant gemetselde schouw van ruim twintig meter hoog. (Later werden alleen nog de betere ronde schouwen opgetrokken.) Om de hoek links lag de Zakkebandstraat, die verbinding gaf met Apostelhuizen. Langs die smalle straat werd een paar decennia later een mouterij gebouwd, waarvan de sierlijke eestoren met windvaan boven de rest uitstak. Helemaal achteraan: het al vermelde ruime woonhuis. Rechts van het hoofdgebouw de langwerpige vleugel uit ca. 1900, waar de stoommachines stonden.

*Maquette van de oorspronkelijke brouwerij uit 1919 nagetekend door Jo De Lannoy
(verz. Ph. Bockstael)*

De maquette laat natuurlijk niet zien hoe het gesteld was met de uitrusting van de brouwerij. De Duitsers hadden de koperen brouwketels en andere noodzakelijke apparatuur aangeslagen en ook de beste paarden waren in beslag genomen. Zelfs de meeste biertonnen waren verdwenen. De eerste opdracht bestond er dus in de brouwerij opnieuw in werking te stellen. Gelukkig was er toen vrij veel degelijk tweedehandsmateriaal te koop. Prosper Cocquyt (1900-1954), die al sinds zijn zestiende als 'chef mécanicien' in dienst was bij Meiresonne in Landegem, had een belangrijk aandeel in het opnieuw

Prosper Cocquyt(1900-1954), chef mécanicien (verz. Ph. Bockstael)

*Prosper Cocquyt als piloot
(verz. Ph. Bockstael)*

installeren van de hele brouwerij. Hij volgde toen de lessen elektriciteit en mechanica aan de vakschool Sint-Antonius in de Holstraat te Gent. (Nadat hij in 1921 zijn diploma had behaald, maakte hij een mooie carrière, eerst in de militaire en daarna in de burgerluchtvaart.) Zus Céline deed de administratie en werd het hoofd van deze dienst. Bij belangrijke beslissingen had zij heel wat invloed op haar jongere broer. Alfred bleef voorlopig de (selfmade) brouwmeester, net als in Landegem. Edgar, die getraumatiseerd uit de oorlog kwam, werkte als gewone arbeider in de afdeling leeggoed. Typerend voor hem was bijvoorbeeld dat hij samen met de meid at in plaats van met zus Céline.

Snel belangrijke investeringen en vernieuwingen (1919-1926)

Zijn specialiteit (zie briefhoofd 1919) laat zien dat Aimé oog had voor vernieuwing, maar ook klanten met een traditionele smaak tevreden wilde stellen. In een grootstad treft men nu eenmaal een veel gevarieerder publiek dan op het platteland. Het BLOND, koel te drinken bier (pils), een lichtgeel lage gistingsbier met schuimkraag en een laag alcoholpercentage, zou tijdens het interbellum de Belgische markt veroveren. De Carlsbergbrouwerij in Kopenhagen had dit soort bieren vanaf 1883 een ongekende stimulans gegeven.

Briefhoofd uit 1919 (verz. Ph. Bockstael)

8

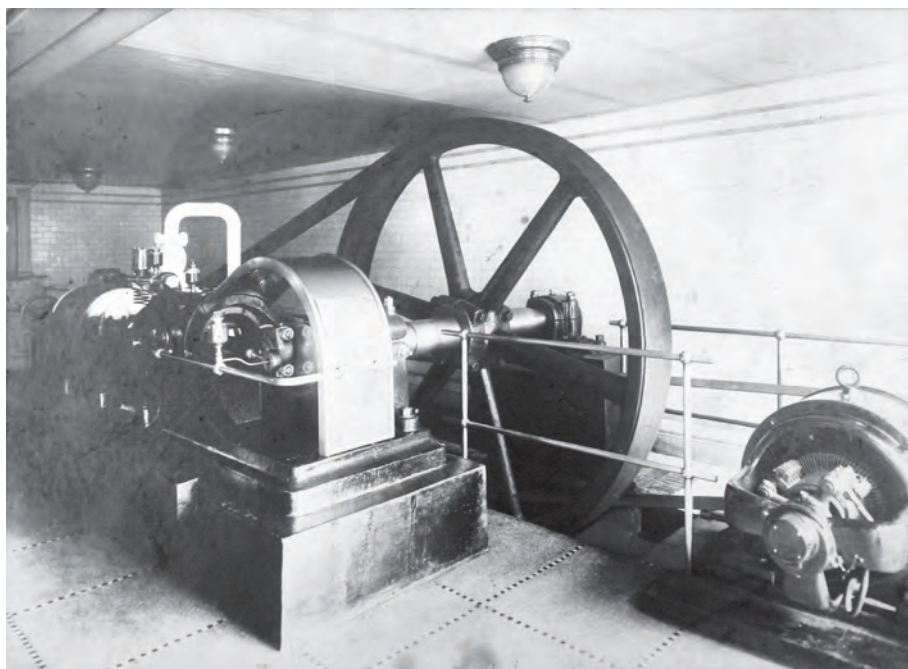
Het DOBBEL was een donker bier van hoge gisting, dat traditioneel gebrouwen werd in de kleine Belgische familiebrouwerijen. Ook dit soort bieren was na de oorlog zeer populair in België. Daarom bedacht bijvoorbeeld Albert Moortgat in 1923 het recept voor Duvel, een 'Engels' bier. Bier in flessen en 'presvaten' was een andere nieuwe trend, die Meiresonne direct volgde. Vroeger rijpte het bier verder in eikenhouten tonnen, die bij de klanten werden afgeleverd. De flessen werden nog meer dan een decennium afgesloten met porseleinen stoppen voorzien van een beugelsluiting. Pas vanaf 1933-1934 zou het bedrijf overschakelen op kroonkurken met binnenin een kurken viltje. Alleen de flessen tafelbier van drie vierde liter bleven nog langer gesloten met porseleinstoppen.

Ondanks de moeilijke economische conjunctuur direct na de oorlog, investeerde Aimé onmiddellijk fors in een modern productieapparaat en volgde hij de nieuwe(re) brouwerijtechnologie. Voor wie dat durfde waren er mogelijkheden: Gent en omgeving boden een goede afzetmarkt, terwijl de oorlog, de wet Vandervelde (1919) en de acties van de matigingsbonden een zware slag toegebracht hadden aan de jeneverproducenten. Lange tijd waren dat geduchte concurrenten van de brouwers. In 1919 kreeg hij toelating om twee stoommachines te installeren. In 1921 kwam er nog een bij, geconstrueerd door de broers Mahy uit Wondelgem. Voorjaar 1922 werd er nog een nieuwe stoommachine geplaatst, die gebouwd was in de constructiewerkplaatsen van het gerenommeerde bedrijf Van den Kerchove aan de Coupure Links. Ze diende om de ammoniakcompressoren aan te drijven.

Meiresonne fles met porseleinstop (verz. Ph. Bockstael)

Al deze zware machines werden op betonnen sokkels geplaatst om gedaver te voorkomen en een hoge schoorsteen moest de rookhinder beperken.

Stoommachine met 220V/60A dynamo in 1922

Na goedkeuring op 8 mei 1925 werd de stroomvoorziening van 1922 (een dynamo van 220 V/60 A) fors uitgebreid. Voor de verlichting van de brouwerij werd een elektrogeengroep geïnstalleerd. Die groep omvatte één elektrogenerator van 20 pk (220 V gelijkstroom) en een semidieselmotor op gasolie van 20 pk. De olie was opgeslagen in ijzeren vaten met een totale capaciteit van duizend liter. Kort daarna werd de constructiewerkplaats, rechts van de brouwerijplaats, aanzienlijk vergroot. In 1930 waren er al hoogspanningsalternatoren (2 x 200 KVA) aanwezig. Na de volledige overschakeling op elektriciteit, bleef een stoommachine in gebruik als reserve bij stroomuitval.

In 1921-1922 werd er aan de kant Apostelhuizen een nieuwe koelingszaal van elf meter bij negen gebouwd, goed voor negen koeltanks. Begin 1922 kwam er een koel- en vriesmachine om industrieel ijs te maken door middel van ammoniak(gas). Het gebruik ervan was niet zonder gevaar, zodat de brouwerij allerlei preventieve maatregelen moest nemen. Al tijdens de tweede helft van de negentiende eeuw was men, steunend op de vooruitgang in de chemie, begonnen met aanmaken van ijs via allerlei toestellen. Dit industrieel ijs verving het natuurijs, dat tijdens de winter op vijvers en waterlopen 'gekapt' werd of per schip uit Scandinavië werd aangevoerd om het dan in speciale kelders op te slaan. Nieuwe koeltechnieken waren immers noodzakelijk voor de productie van bieren van lage gisting (type Pilsener) waarbij het bewerkte

wort werd afgekoeld tot vijf graden Celsius. Ook bij andere bewerkingen was koeling zeer belangrijk, terwijl het bijna afgewerkte bier ook nog eens koel moest worden bewaard vooraleer op flessen of drukvaten getrokken te worden. Fouten bij de koeling kwamen bij een licht en helder bier direct aan het licht. Bij een donker bier kon je een foutje beter camoufleren, bijvoorbeeld door de zware karamelsmaak. In 1925 gebruikten nog maar 24 Belgische brouwerijen op een totaal van bijna tweeduizend een koelmachine.

Bieruitvoer met paard en kar (verz. Ph. Bockstael)

Het gebottelde bier moest zo snel mogelijk bij de klanten gebracht worden: cafés, bierhandels en particulieren. Volgens het getuigenis van een paar werknemers werd er direct na de oorlog nog korte tijd uit noodzaak bier uitgevoerd met paard en kar. In de brouwerij waren er in elk geval nog paardenstallen aanwezig. Aimé schakelde zo snel mogelijk over op gemotoriseerd vervoer. Hij kocht hiervoor in Brussel verscheidene types legervrachtwagens, die tijdens de oorlog dienst hadden gedaan: BERNA van Zwitserse makelij, vrachtwagens van het Franse merk CHENARD-WALCKER en GMC (Truck)'s van het Amerikaanse leger. Van dit laatste merk kocht een Amerikaanse major onderdelen op autokerkhoven. In de garage van de brouwerij maakten handige mecaniciens van deze onderdelen 'nieuwe' vrachtwagens. Ze pasten ook de aanhangwagens van de CHENARDS aan voor de GMC's. De vader van Maurice Van Assche werkte in Brussel voor BERNA en kwam geregeld naar Gent om het onderhoud van dit type te doen. Hij logeerde dan in 'Duc de Brabant' in de Stationsstraat, toen al een café van Meiresonne. Met zeer aantrekkelijke werk- en woonvoorwaarden wist Aimé hem uiteindelijk te overhalen om fulltime bij zijn bedrijf in dienst te komen. Dat gebeurde in 1921 en hij werd direct hoofd van de vervoersafdeling. Hij zou 32 jaar in dienst blijven. Maurice zou zijn vader opvolgen aan het hoofd van de garage. Carrosserie

Vrachtwagen met aanhangwagen voor het vervoer van tonnen bier (verz. Ph. Bockstael)

De vroege vrachtwagens van het merk Berna, Chenard-Walcker en GMC (verz. Ph. Bockstael)

Stevens in Ledeborg bouwde voor de brouwerij de speciale carrosserieën op de aangekochte vrachtwagens. Dit bedrijf, in 1870 begonnen als ambachtelijke wagenmaker, werd na de Eerste Wereldoorlog een industriële carrosseriebouwer. Het bedrijf aan de Hundelgemse steenweg bouwde ook koetswerken op maat op het chassis van allerlei merken. Voor de brouwerij Meiresonne bouwde Stevens zelfs een speciale wagen om deel te nemen aan optochten, bloemenparades et cetera. Na 1929 verminderden de opdrachten, maar de firma behield een trouw cliënteel, waaronder de brouwerijen Belgica, Excelsior, Meiresonne en Ultra.

Zoals gezegd stond zus Céline, een intelligente vrouw, aan het hoofd van de administratie. Ze gebruikte aanvankelijk nog de briefhoofden uit Landegem met wat kleine aanpassingen, zoals 'Tegenwoordig Koepoortkaai, 54, Gent'. Maar een paar jaar later waren de briefhoofden al aangepast aan de nieuwe vestigingsplaats. De tekst was nu tweetalig, zakelijker, voorzien van informatie voor de klanten en meer gepersonaliseerd. De bedrijfsleider kwam duidelijk in beeld, maar de naam 'De Hoprank' bleef behouden. De administratie had onmiddellijk de handen vol: allerlei vergunningen moesten worden aangevraagd en opgevolgd, vele facturen en natuurlijk de accijnzen dienden betaald, de contracten met cafébazen en dephouders werden nagezien en verlengd, personeelsdossiers werden aangelegd enzovoort.

Maurice Van Assche (verz. Ph. Bockstael).

De investeringen en vernieuwingen die Aimé direct na de oorlog doorvoerde, leverden al gauw gunstige resultaten op. In 1922 werkten er overdag al 25 arbeiders, de meesten in open lucht. De avondploeg telde tien man en werkte van 16.00 tot 24.00 uur. In de zomer begon de dagploeg op 7.00 uur en werkte tot 16.00 uur met één uur pauze. In de winter begon alles één uur later. Hiermee hield het bedrijf zich aan de achturige werkdag en een wekelijkse arbeidsduur van 48 uren. Dit was kort tevoren opgelegd door de wet van 14 juni 1921, die op 1 oktober in voege was getreden. In 1921 was de bierproductie uit de periode Van Oostende al meer dan verdubbeld. In 1926 werd een storting van 1 miljoen kg bereikt. In 1927 werd deze prestatie ge-

BRASSERIE "DE HOPRANK" BROUWERIJ

AIMÉ MEIRESONNE

KOEFPOORTKAAL, 52
GENT

QUAI PORTE AUX VACHES, 52
GAND

BIEREN VAN HOOGE EN LAGE GISTING

BIÈRES A FERMENTATION HAUTE ET BASSE

Telefoon 789
Fotocirculatie 18400

Gand, 8 septembre, 1922.

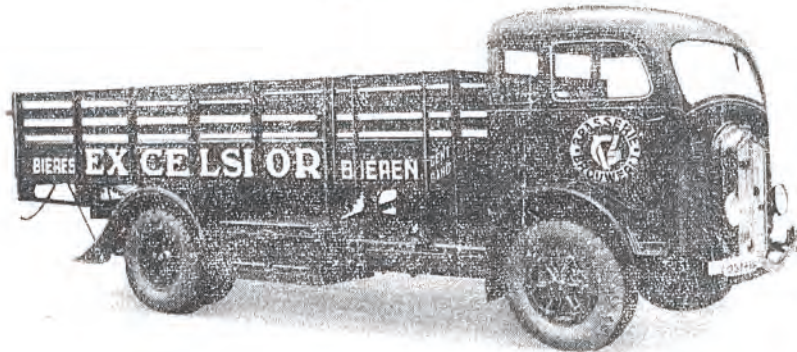
Briefhoofd uit 1922 (verz. Ph. Bockstael)

BIER

ZO 'N HEERLIJK GERSTENAT
MAAR HOE VERVOERT MEN DAT ?
NATUURLIJK MET ...

CITERNEWAGENS
OF

CARROSSERIEEN OF ANDERE AANHANGWAGENS
van de Firma

Fr. & L. Stevens

HUNDELGEMSE STEENWEG, 516 - LEDEBERG - GENT
Tel. 82.71.48 - 82.72.48

11

Reclame voor carrosserie Stevens uit Ledeberg (verz. Ph. Bockstael)

viert met een banket en toespraken, terwijl het personeel Aimé een bronzen beeldje van Cambrinus aanbood.

De snelle uitbreiding van het bedrijf had natuurlijk ook nadelen voor omwonenden en milieu. De voornaamste klachten in deze dichtbevolkte arbeidersbuurt waren: watergebrek, spleten en scheuren in de muren, gerinkel van ruiten, glaswerk en (lege) bierflessen en –vaten en verstoring van de nachtrust. Vooral de bewoners van vlakbij de brouwerij gelegen rijhuizen aan de Koepoortkaai uitten deze bezwaren. Maar al snel schikten de burens zich in hun lot of ze verhuisden en de huiseigenaars kozen eieren voor hun geld. Zodra de kans zich voordeed verkochten ze hun huis, dat voortdurend in waarde daalde, aan de brouwerij. Die liet de huizen meestal afbreken voor uitbreiding van de bedrijfsgebouwen of liet ze staan en bewonen door personeel van het bedrijf. Er rees nog even protest toen Meiresonne op 7 februari 1923 toelating kreeg om een benzineopslagplaats in te richten voor het voltanken van de biervrachtwagens. Sommige burens vreesden brand- en ontploffingsgevaar. Maar volgens de overheid waren die gevaren praktisch onbestaande als het bedrijf zich strikt aan de opgelegde voorwaarden hield. De stad wilde de expansie van de brouwerij zeker niet tegenhouden, waarna de klachten snel verstomden.

Uitbreiding, innovatie en een groeiende status (1926-1935)

Vanaf 1926 kende de Belgische economie eindelijk een heropleving. De koopkracht van arbeiders, boeren en middenstanders nam toe. Bijna alle industriële sectoren profiteerden van deze hoogconjunctuur, die gepaard ging met nieuwe investeringen en technische vernieuwingen. Meiresonne profiteerde van dit gunstig economisch klimaat om opnieuw fors te investeren in zijn brouwerij. Vooral eind 1927- begin 1928 werden er grote verbouwings- en aanpassingswerken gedaan, nadat het bedrijf op 16 maart 1928 zijn eerste exploitatievergunning had verkregen, die dertig jaar geldig bleef. Deze begonnen met de verhoging van het oorspronkelijke gebouw 'Heughebaert' tot drie volwaardige bouwlagen. De dakconstructie werd aangepast en voorzien van een goede verluchting. Onder de kroonlijst stond te lezen: BROUWERIJ/BRASSERIE A. MEIRESONNE. Boven de zaal met de wachttanks werd op de eerste verdieping de zaal voor de gistingskuipen verbouwd. Voor alle verbouwingen en nieuwbouw deed Aimé een beroep op architect Clément Diegerick, zelfs nadat deze na de oorlog naar Brussel was verhuisd.

Vanaf 1927-1928 beschikte Meiresonne over een goed geoutilleerde brouwerij, annex ijsfabriek, die de concurrentie aan kon. Behalve een gerstmaalmachine stonden er twee brouwketels van 130 hl, twee bierfilters van 70 hl en 33 tanks voor de lagering van het bier. Ongeveer twintig pompen konden het mout in zijn verschillende stadia van bewerking overpompen. In de 'wachtsaal' stonden acht reservoirs van 250 hl en twaalf van ongeveer hon-

Het oorsponkelijke gebouw "Heughebaert" met drie volwaardige bouwlagen zoals het er nog bijstond tijdens een carnavaaltocht (verz. G. Maréchal)

16

derd hl om het bier te bewaren. In een grote zaal werden flessen en vaten grondig gereinigd en ontsmet voor het hergebruik. In de bottelarij werd het bier op flessen of vaten getrokken en dan was het klaar voor levering. Het water voor de ijsfabriek van de brouwerij en voor het brouwen zelf, werd uit vier artesische putten opgepompt. Eén ervan was 120 meter diep en daarmee, samen met een put van de Lousbergfabriek aan de Reep, de diepste van Gent. De andere waren ongeveer 70 meter diep. Door verschillende bewerkingen werd het opgepompte water verder geschikt gemaakt als brouwwater. De ijsfabriek produceerde ongeveer duizend kg ijs per week, terwijl de bierproductie ongeveer 3500 hl bier per maand bedroeg. Meiresonne stelde toen 55 personeelsleden, vooral arbeiders, tewerk. Via een vacature in de krant werd Maurice De Schepper in 1931 hoofd van de technische dienst, wat hij zou blijven tot 1974.

Aan de zuidkant van de Zakkebandstraat lag een andere naar Belgische normen middelgrote brouwerij, die vanaf 1831 gegroeid was uit een eenmansbedrijfje. Ze kende verscheidene eigenaars en was in 1926 via erfenis in handen gekomen van Robert Ninitte, een telg uit een Brusselse militaire familie. Na verkennende gesprekken met Aimé Meiresonne sloot de majoor een verkoop van zijn brouwerij op korte termijn niet uit. Aimé beseftte dat het Zakkebandstraatje voor zijn plannen een spelbreker zou kunnen worden. Beide brouwerijen lagen elk aan een kant ervan, zodat het een hinderpaal zou vormen voor de aaneenschakeling van hun gebouwen. Na voorafgaand overleg met schepenen van Openbare Werken A. Siffer, wist Aimé gedaan te krijgen dat

de straat werd opgeheven. Die opheffing gebeurde door een besluit van de gemeenteraad van 8 oktober 1928, dat werd bevestigd door een K.B. van 18 februari 1929. De feitelijke aankoop van de grond gebeurde op 13 mei. Kort daarna bereikten beide heren een principeakkoord over de verkoop. Enkele maanden later, op 26 september 1929, werd de verkoopakte verleden voor notaris Delzaert in Schaarbeek. Hierdoor kreeg Aimé de beoogde brouwerij met de erbij horende huizen in volle eigendom, terwijl het feitelijk gebruik ervan zou ingaan op 1 juli 1930. De verkoopprijs bedroeg één miljoen fr., vanaf genoemde datum te betalen in schijven van honderdduizend per jaar plus een interest van zeven procent. Het personeel van de gekochte brouwerij werd grotendeels overgenomen. In tien jaar tijd kocht Aimé dus twee middelgrote brouwerijen. Door de aankoop van 1929 en de uitbreiding met grond van de verdwenen straat en van een gesloopt beluik, vergrootte hij de oppervlakte van zijn bedrijfsterrein met meer dan de helft.

Generaal Robert Ninitte (verz. Brussel. Koninklijk Museum van het leger en de Krijgsgeschiedenis. Documentatiecentrum, fotocollectie)

In 1929 behoorde Meiresonne al tot de grootste twintig brouwerijen van België met een storting van bijna twee miljoen kilogram. Tijdens de wereldtentoonstelling in Antwerpen in 1930 kreeg brouwerij 'De Hoprank' onderdak in een als café ingericht huisje. Voor die gelegenheid liet Aimé een postkaart uitgeven, waarop vijf bieren werden aangeprezen. Vooreerst twee pilsbieren: DOUBLE BOCK en DOUBLE MUNICH, die te koop waren op vat en in flessen. Daarnaast drie donkere bieren, die alleen in donkergroene flessen met een mooi etiket konden geleverd worden. GOLIATH was een sterk amberkleurig luxebier, dat vergelijkbaar was met 'Stout' van de Gentse brouwerij Facon en 'Duvel' van Moortgat. Het groot succes van dit bier lag mee aan de basis van de expansie van brouwerij Meiresonne. PIGALL'S STOUT was een donker bier van 9,5 graad, dat nog lang na de Tweede Wereldoorlog goed zou verkopen.

BROUWERIJ

BRASSERIE

A. MEIRESONNE

KOEPOORTKAAI - 52 - QUAI PORTE AUX VACHES

GENT - Tél. 107.89 - 167.89 - GAND

CELTA & GOLIATH

de fijnste der bieren les plus fines des bières

FAMILY'S EXTRA

het vermaarde tafelbier la fameuse bière de table
(gratis staal op aanvraag) (échantillon gratuit sur demande)

IMPERIAL

tafelwater eau de table

GOLF

Limonade - Citronade - Orangeade

verfrisschend, zuiver en gezond rafraichissante, pure et saine

De verschillende biersoorten van Meiresonne: Celta, Goliath, Family's Extra, het tafelwater Imperial en de limonade Golf (verz. M. Vollaert)

De Hoprank als café op de wereldtentoonstelling te Antwerpen (verz. Ph. Bockstael)

Meiresonne vrachtwagen met reclame voor Family's extra tafelbier (verz. Ph. Bockstael)

FAMILY'S EXTRA BIER ten slotte was een licht alcoholisch donker tafelbier, dat verkocht werd in flessen van drie kwart liter. Op de kaart stond al vermeld dat de brouwerij ook aanwezig zou zijn op de Gentse Floraliën, die datzelfde jaar zouden doorgaan in het Citadelpark. Niet op de kaart, maar rond die tijd eveneens gebrouwen: FREDO'S, een zeer donker bier, op de markt gebracht als concurrent voor het typisch donker bier uit Oudenaarde. Het werd genoemd naar de bekende wielrenner Fred Hamerlinck (1905-1993) uit Wondelgem, van wie Don Fredo de bijnaam was. Dit bier werd geen succes.

Na de definitieve overname van de brouwerij Ninitte, ging de uitbreiding van de brouwerij Meiresonne gestaag voort, ook door de verdere aankoop van aanpalende huizen. In 1930 werd langs de Koepoortkaai een elektriciteitscabine van twee bouwlagen opgetrokken. Eind april was de toelating binnen voor de bouw van een hangar (gevellengte: 13, 70 m; hoogte: 13,53 m), eveneens langs de Koepoortkaai. Na de zomer van 1932 begon de aannemer met de bouw van een tweede grote loods op de plaats van de gesloopte huizen 97-103 van Apostelhuizen. Het gebouw in niet-gevoegd metselwerk begon ongeveer ter hoogte van de Kapucijnenham, had een straatgevel van ruim 58 meter en was deels bedekt met beglaasde zadeldaken op metalen spanten. Op de verdieping kwam er een eetzaal voor de arbeiders, een 'luxe' die veel bedrijven toen nog niet hadden. Met haar brede toegangspoorten en bovenaan het opschrift 'BROUWERIJ A. MEIRESONNE' in grote letters, was de bedrijfsloods zeer bepalend voor het straatbeeld. In 1934 werd de opslagcapaciteit voor benzine opgevoerd tot 10.000 liter in twee tanks van elk 5000.

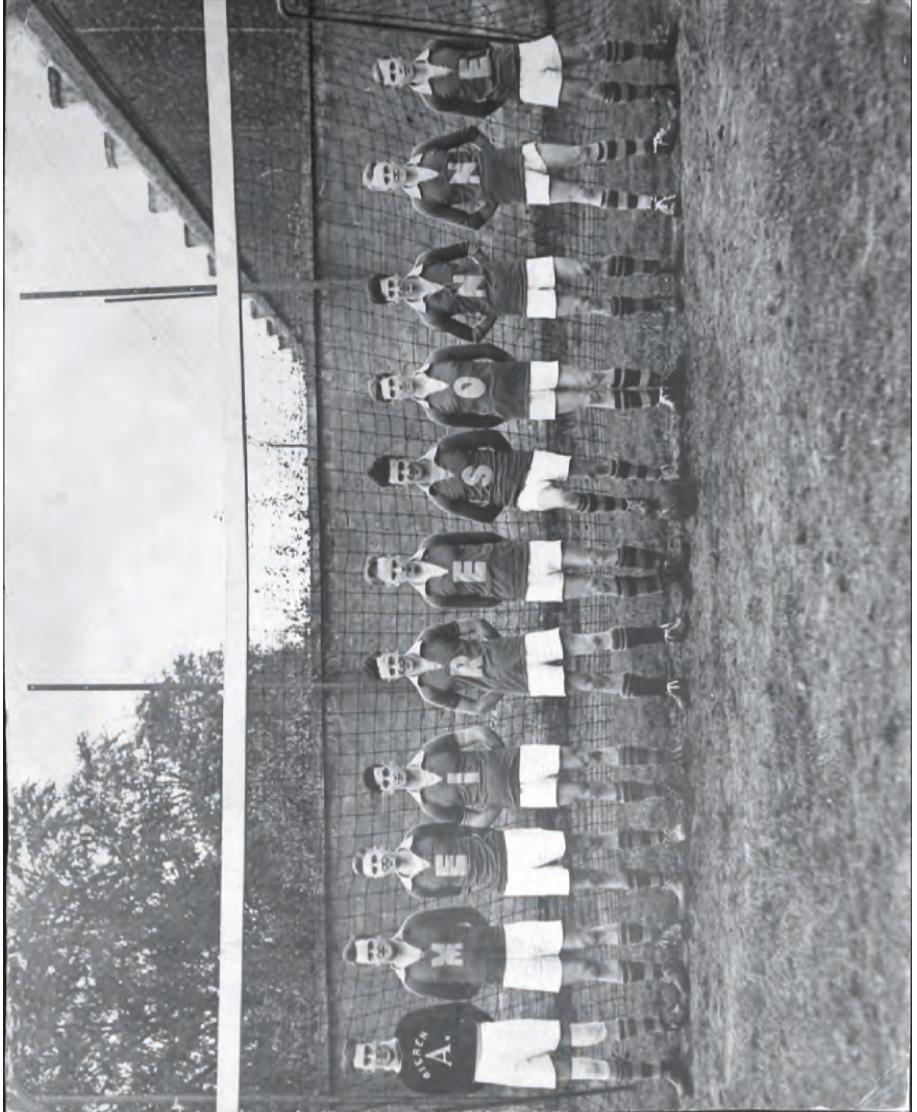

*Op de Apostelhuizen werden de huizen nr 97-103 gesloopt en vervangen door een grote loods
(verz. Ph.Bockstael)*

Ondertussen werkte de directie bewust aan de status, het prestige en de naambekendheid van de brouwerij. We zagen er al een paar voorbeelden van. In 1928 had Céline, die zelf niet kon rijden, een eigen auto gekocht. Arthur Floquet uit Ledeborg, die in 1927 als loodgieter begonnen was in het bedrijf, werd haar chauffeur en zou dit blijven tot aan het overlijden van Céline in 1951. Bij officiële gelegenheden werkte hij ook als ober. Aimé reed toen nog met de motorfiets, een gewoonte die hij al had in Landegem. Toen hij zich een paar jaar later eveneens een wagen aanschafte, werd Arthur ook zijn privéchauffeur. In de jaren dertig had de brouwerij ook een voetbalploeg in het Coöperatief Verbond, waar veel bedrijven bij aangesloten waren. Aimé was de ambitieuze voorzitter, die af en toe zelfs een (oud-)speler van de 'Gantoise' in dienst nam om zijn team beter te laten presteren. Dat lukte, want zijn ploeg speelde meerdere keren kampioen. Goliath, het symbool van de brouwerij, verwees zowel naar een sterk bier als naar een sterk bedrijf. Het aantal cafés, dephouders en particulieren die Meiresonnebieren schonken of (ver)kochten nam voortdurend toe. In 1938 zou al een storting van drie miljoen kg worden gehaald. Op de binnenplaats van de brouwerij stond er een groot beeld van de reus. Er bestond zelfs een Goliathmars, die gecomponeerd was door luitenant Vercauter, dirigent van de muziekkapel van het Tweede Linierement te Gent en een vriend van Aimé. Toen de bedrijfsleider begin jaren dertig de kazerne (nu Hollainhof) bezocht, stond de hele harmonie op de binnenplaats en speelde de nieuwe mars.

Arthur Floquet, chauffeur van Céline Meiresonne (verz. Ph. Bockstael)

*De Meiresonne voetbalploeg in het Coöperatief Verbond in de jaren dertig
(verz. Ph. Bockstael)*

Café 'Romain Maes' in Zerkegem (verz. Ph. Bockstael)

Twee wielerkampioenen, winnaars van de Ronde van Frankrijk, ontvangen op de binnenkoer van Meiresonne, te weten Romain Maes (1912-1983) die de Ronde won in 1935 en Sylvère Maes (1909-1966) die de Ronde won in 1936 en 1939 (verz. Ph. Bockstael)

ACTES DE SOCIETES

Brasserie A. Meiresonne, Société anonyme, à Gand.

Constitution.

Par acte du 2 janvier 1935, M. Aimé Meiresonne, brasseur à Gand, Mlle Céline Meiresonne, à Gand, M. Charles Regniers, chef de comptabilité, à Mont-Saint-Amand, M. Léon Requier, expert-comptable, à Bruxelles, M. Charles Serreyn, agent général de brasserie, à Wenduynne, M. Achille Spruyt et M. Arthur Vande Wynckel, à Gand, ont constitué une société anonyme sous la dénomination ci-dessus.

Siège social à Gand, quai Porte-aux-Vaches. Durée trente ans. Capital 7,200,000 francs, représenté par 7,200 parts sans désignation de valeur. Il est, en outre, créé 3,000 parts de fondateur.

M. Aimé Meiresonne fait apport d'une propriété comprenant brasserie et maison d'habitation, quai Porte-aux-Vaches, à Gand, ainsi que d'un garage, le tout évalué à la somme de 6,200,000 francs, ainsi que des marchandises, approvisionnements, du fonds de commerce, de la clientèle, etc., de la brasserie, biers évalués à 970,000 francs.

En rémunération de ces apports, il est attribué à M. Meiresonne 7,170 parts sociales libérées. Les 3,000 parts de fondateur sont attribuées à M. Meiresonne et à Mlle Meiresonne.

Les parts sociales restantes sont souscrites comme suit : M. Meiresonne, 10; Mlle Meiresonne, 10; M. Regniers, M. Requier, M. Serreyn, M. Spruyt et M. Vande Wynckel, chacun deux.

Les bénéfices sont répartis comme suit : 5 p. c. au fonds de réserve, un premier dividende de 5 p. c. aux parts sociales, 15 p. c. du surplus aux administrateurs et commissaires, et le reste réparti indistinctement entre les parts sociales et les parts de fondateur à moins que l'assemblée générale n'en décide autrement.

Les frais de constitution s'élèvent approximativement à 360,000 francs.

Ont été nommés : administrateurs, Mlle Céline Meiresonne, M. André Meiresonne et M. Charles Regniers. Commissaire, M. Léon Requier.

Mlle Meiresonne a été élue présidente du conseil et M. Meiresonne administrateur délégué.

(Actes n°s 640 et 641, *Moniteur belge* du 19 janvier 1935.)

Laatste jaren voor de Tweede Wereldoorlog (1935-1940)

De zojuist beschreven expansie zou ons bijna doen vergeten dat de economische toestand in België, als gevolg van de grote crisis die begon in de Verenigde Staten, vanaf 1931 fel was verslechterd. De Belgische bierproductie was in 1935 gedaald tot een dieptepunt van tien miljoen hl, ondanks een goede zomer en de gunstige invloed van de wereldtentoonstelling te Brussel in dat jaar. Veel bedrijven verdwenen door stopzetting of fusies, zodat er in 1940 maar goed duizend brouwerijen meer overbleven. Brouwerij Meiresonne had niet veel te lijden gehad van de crisis. De investeringen waren gewoon doorgegaan en nadat het economisch herstel na 1935 was ingezet, zou het tempo en de omvang van de investeringen nog worden opgedreven.

De biernijverheid werd steeds kapitaalsintensiever zodat familiebedrijven, die ruim in de meerderheid bleven, geleidelijk overschakelden naar de vennootschapsvorm. Ook Meiresonne kreeg in januari 1935 het statuut van naamloze vennootschap voor de duur van dertig jaar. Het startkapitaal bedroeg 7,2 miljoen fr., verdeeld over 7200 aandelen, naast 3000 stichtersaandelen, voorbehouden aan Aimé en Céline Meiresonne. Aimé werd gedelegeerd bestuurder en Céline voorzitter van de Raad van Bestuur. De nv had als voordelen: een beperkte aansprakelijkheid, een grotere continuïteit en stabiliteit en vooral de mogelijkheid om door middel van aandelen een groter kapitaal te verwerven en te beheren. In 1936 had dertien percent van de toen nog 1183 Belgische brouwerijen het nv-statuuut aangenomen. Meiresonne behoorde toen al tot de vier grote brouwerijen die Gent in de twintigste eeuw heeft gekend. In die tijd werkten er in de drank bereidende sector in Gent ongeveer zeshonderd personen. De brouwerijsector was duidelijk meer kapitaals- dan arbeidsintensief.

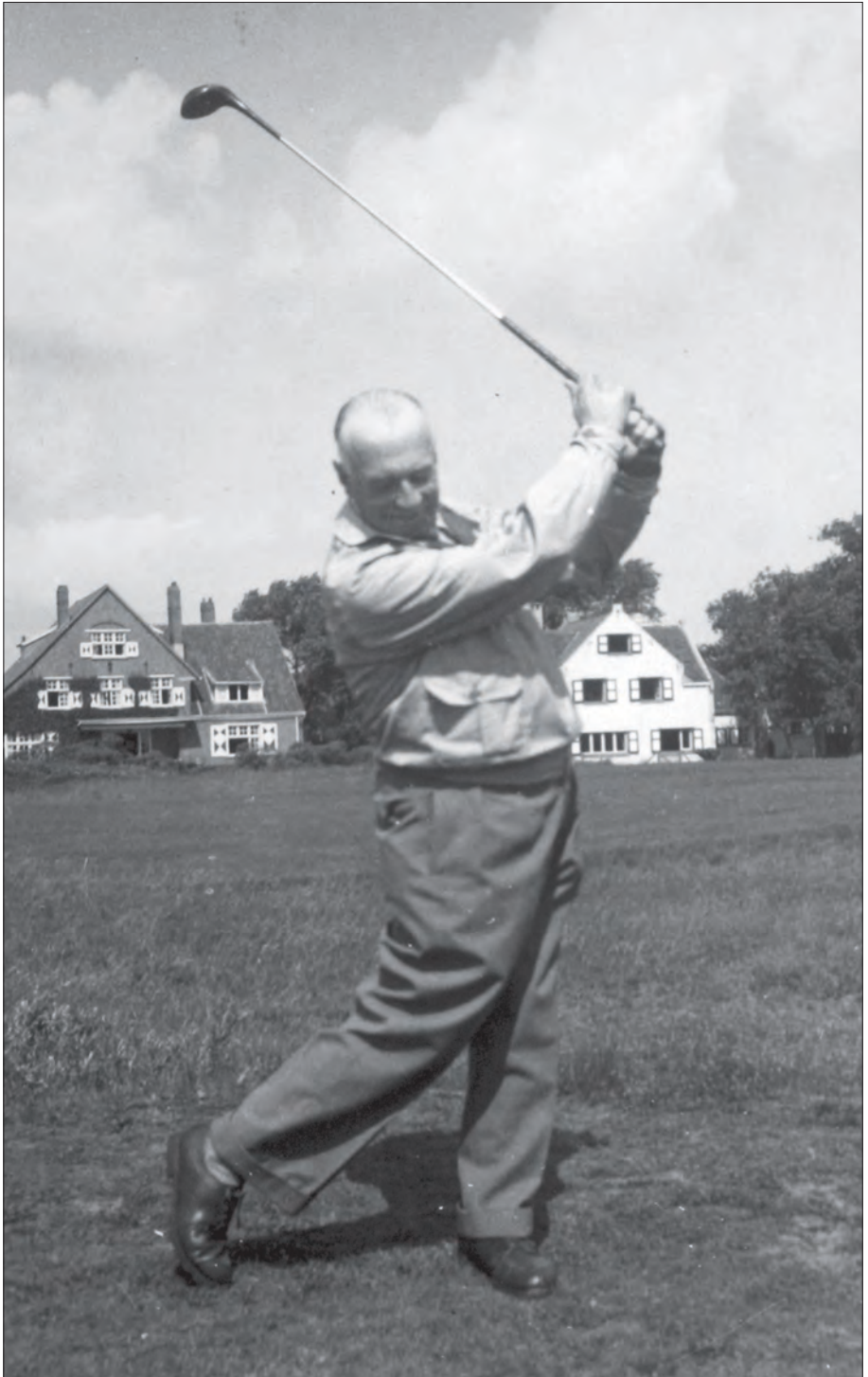
Na een slepende ziekte overleed op 23 januari 1935 Alfred Meiresonne, jarenlang de niet-gediplomeerde brouwmeester. Omwille van zijn ziekte was hij al enkele jaren eerder in deze functie vervangen door Alfred Bekaert, de schoonvader van Arthur Vande Winkele. Net als de broer van Aimé, was Bekaert geen brouwingenieur. Arthur had hem weggehaald bij brouwerij Aigle-Belgica aan de Nieuwe Wandeling. De feitelijke brouwingenieur was de Duitser König, maar Alfred Bekaert was brouwmeester en regelde veel praktische zaken. Verscheidene grotere Belgische brouwerijen trokken toen brouwingeniërs aan uit Duitsland of Tsjechië. Vande Winkele was, zestien jaar oud, als kleine bediende begonnen in de bottelarij. Hij volgde avondlessen en werd eerst vertegenwoordiger voor Meiresonne en later hoofdvertegenwoordiger. Hij trouwde in 1932 en in 1935 was hij al commercieel secretaris en even later secretaris van de nieuwe Raad van Bestuur. Hij woonde in een ruim herenhuis van en naast de brouwerij. Zijn snelle carrière had hij te danken aan Céline. Dat kwam zo. Begin jaren dertig werd de Franstalige Roland van brouwerij Zeeberg in Aalst aangetrokken als commercieel directeur. Hij bracht

vlnr

Jozef Van Assche,
Achiël Spruyt, Charles
Regniers, Lena
de Jaeger, Celine
Meiresonne, Aimé
Meiresonne, Arthur
Vande Winkele en
Alfred Bekaert

(verz. Ph. Bockstael)

Aimé Meiresonne (verz. Ph. Bockstael)

Emailen reclamebord voor Celta-Pils (verz. Ph. Bockstaele)

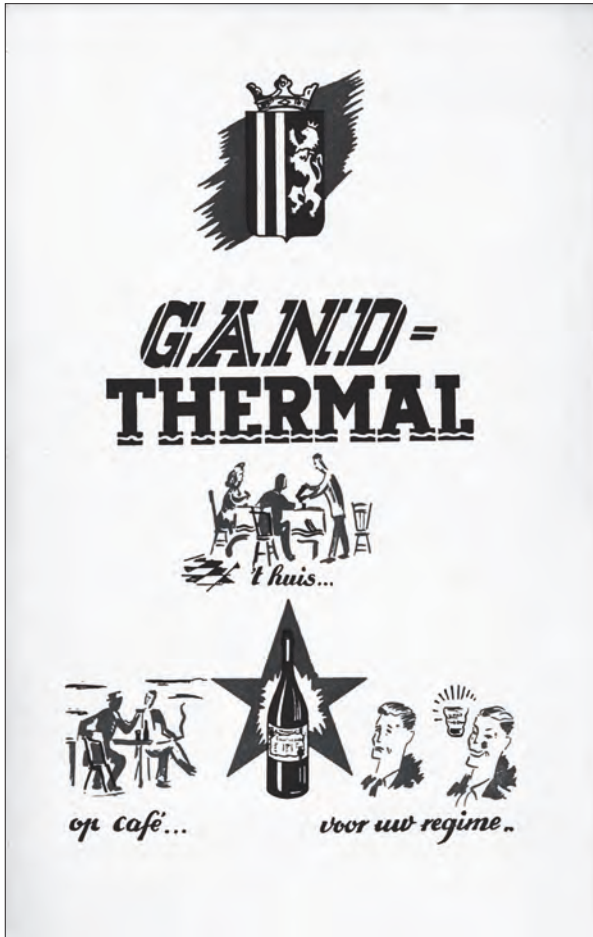
medewerkers mee die binnen de brouwerij sleutelposities gingen innemen. Céline was het hier absoluut niet mee eens en counterde Roland door de benoeming van haar poulain Vande Winkele, die hem overvleugelde.

Na leed was er voor de familie Meiresonne ook reden om te feesten. Op 19 augustus 1935 trouwde de 46-jarige Aimé met Leonie (Leentje) De Jaeger, zijn jeugdliefde. Het echtpaar woonde, geheel passend bij zijn stand, in het Miljoenenkwartier aan het De Smet De Nayerplein, nr. 2. Daar had Aimé in 1931 een groot huis laten bouwen, ontworpen door architect C. Diegerick. De grond werd aangekocht en het huis gebouwd op naam van Leonie. Het is een statig huis in neoclassicistische stijl van bak- en natuursteen en van twee bouwlagen onder een mansardedak. Een ruim balkon rustend op gestileerde ionische zuilen markeert de inkompartij. Achteraan in de tuin staat er een leuk paviljoentje, waar het bij mooi weer heerlijk toeven was. Andere statussymbolen van de Meiresonnes toen waren reizen, jagen en af en toe golfen. In 1936 werd Aimé benoemd tot ridder in de Kroonorde. Naar aanleiding van die benoeming schonk het personeel van zijn brouwerij hem een bronzen buste, gemaakt door de bekende Gentse beeldhouwer Geo Verbanck (1881-1961).

Het almaar groeiend succes van het pilsbier nekte na 1935 het prestigieuze GOLIATH. Het brouwen ervan werd stopgezet, hoewel er na de Tweede Wereldoorlog nog een heropleving te noteren viel. CELTA PILS werd nu het meest populaire bier en zou dat blijven. Rond dezelfde tijd begon het bedrijf met de productie van limonade. Men had gezien dat door de gisting van het bier koolzuurgas vrijkwam. Sommige brouwers wilden dit nuttig gebruiken en gingen daarom over tot de productie van limonade. Hiervoor trok Meiresonne limonadefabrikant Van Antwerpen aan. Die beëindigde zijn productie in Oostende om in Gent te komen werken. Hij bracht zijn hele klantenbestand mee. De nieuwe limonade werd aanvankelijk verkocht onder de naam IMPERIAL. Heeft Aimé zich voor de productie van de nieuwe drank ook laten leiden door het succes van het in 1934 gestarte Gand Thermal (zie Van Mensen & Dingen 2018 nr 1, p. 58-61), dat spuitwater en limonade op de markt bracht? Deze nieuwe limonadefabriek maakte gebruik van het uitstekende water uit de oude artesische put van de textielfabriek Lousbergs (ondertussen de Hemptinne) aan de Reep. Tijdens de crisis van de jaren dertig was deze grote fabriek failliet gegaan.

Voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog deed de nv Meiresonne alweer enkele grote investeringen om de brouwerij uit te breiden en kwalitatief te verbeteren. Op 2 september 1935 kwam de toelating om een groot depot met onder andere garages te bouwen ten zuiden van de bestaande bedrijfsgebouwen langs de Koepoortkaai. Het werd een groot gebouw van zeven traveeën. In 1936 werd een beluik van tien povere huizen dat grensde aan het depot, afgebroken om plaats te maken voor een nieuwe uitbreiding.

Het betrof een kelder van ruim zes meter breed en 23,66 m lang, die plaats bood aan zes opslagtanks. In 1937-1938 werden alweer twee grote hangars gebouwd. De eerste liep van Koepoortkaai tot Apostelhuizen en was ruim 15 m breed en 42,5 m lang. Hiervoor verdwenen opnieuw drie huizen. De tweede hangar ten noorden van de eerste, had een gevel van 25 m en een hoogte van 10,5 m. Ook deze loodsen waren opgetrokken in niet-gevoegd metselwerk en voorzien van brede toegangspoorten. Najaar 1938 werden langs de kant Apostelhuizen nog twee benzinetanks van elk 10.000 liter in twee gebetonnerde putten geplaatst.

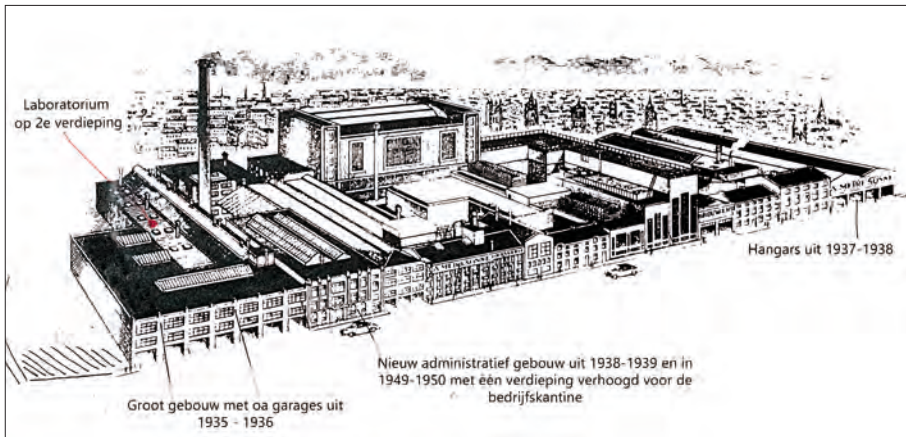
Reclamefolder van Gand Thermal, Keizer Karelstraat 26, Gent (alleen centraal gedeelte)

Door de alsmaar uitbreidende administratie voldeed de vroegere (al uitgebreide) bureauruimte niet langer. Daarom ontwierp architect Diegerick voor alle administratieve diensten een volledig nieuw gebouw in een sobere neo-classicistische stijl. Het werd gebouwd langs de Koepoortkaai en had een gevelbreedte van 18 en een hoogte van 16,5 m. Het gebouw van vijf traveeën had een gelijkvloerse bouwlaag in imitatiebanden, de verdiepingen waren in baksteen. Ook binnen was de afwerking zeer verzorgd met onder andere een

monumentale trappenpartij. Op de nieuwbouwplannen is nog altijd sprake van 'brasserie De Hoprank', terwijl de naam niet meer voorkomt op een briefhoofd uit 1938. Dit wijst er op dat de bedrijfsleiding eindelijk gekozen had voor de naam 'Brouwerij/Brasserie A. Meiresonne' en de eerste naam uit Landegem had opgegeven. In het boogveld boven de versierde dubbele deur van de nieuwe kantoren zien we ook de letter M van Meiresonne. Na deze laatste bouwcampagne kort voor de oorlog, stond bijna het hele gebouwencomplex van de brouwerij overeind, zoals het er uitzag op naoorlogse briefhoofden en op een maquette uit 1962. Het besloeg nu een oppervlakte van bijna 1,5 ha tussen Koepoortkaai en Apostelhuizen. Buiten de hoge bedrijfsmuren stonden de huizen waar een deel van het (hoger) personeel woonde.

Ontwerp van architect Diegerick voor het nieuwe kantoorgebouw op de Koepoortkaai

Verbouwingen van de bedrijfsgebouwen tussen 1935 en 1938 (verz. Ph. Bockstael)

II. Stagnatie door de Duitse bezetting (1940 – 1944)

Op 16 mei 1940 circuleerde het eerste Duitse verkenningsvliegtuig boven Gent. Op 23 mei waren de Duitsers in de stad. Tijdens die meidagen sloeg commercieel directeur Roland met zijn gezin (in een wagen van de firma?) op de vlucht voor de bezetters. Korte tijd nadien meldde hij zich opnieuw alsof er niets aan de hand was. Een boze Aimé wees hem de deur: je laat je bedrijf niet in de steek, zeker niet zonder voorafgaand overleg. Céline was er zeker niet rouwig om. Na overleg met haar broer werd de invloedrijke Arthur Vande Winkele, nog geen dertig jaar oud, commercieel directeur en in 1942 algemeen directeur.

De Tweede Wereldoorlog zette opnieuw een domper op de brouwactiviteit in ons land. De voorraden aan gerst, mout en hop waren snel opgebruikt, zodat de brouwers zochten naar vervangingsgrondstoffen voor de schaarse brouwergerst: maïs, rijst, tarwe, haver, rogge, aardappelen, bieten, kortom alles wat zetmeel bevat dat kan worden omgezet in suikers. De Duitsers hadden er alle belang bij dat enkele brouwerijen bleven brouwen, onder andere voor de Duitse troepen. Brouwingenieur König had goede relaties met de bezetter, wat voor brouwerij Meiresonne gunstig uitpakte. Hij behoeftte ook verscheidene werknemers van zijn brouwerij voor mobilisatie of gedwongen tewerkstelling in Duitsland. Zo werd Marcel Wulteputte, werknemer van 1932 tot 1975, alsnog gedemobiliseerd omdat hij kon bewijzen in Vlaanderen werk te hebben. Via König zorgde Meiresonne voor de nodige documenten. Enkel voor de bezettende troepen brouwde Meiresonne het zogenaamde Wehrmachtbier van twee procent alcohol per liter. Soms kon er wat achtergehouden worden voor eigen gebruik. Het zogenaamde zerohuit van 0,8 procent alcohol per liter, was voor particulieren bestemd. Het surrogaatbier (fluitjesbier) ten slotte werd door Meiresonne vooral gebrouwen van aardappelen en

bieten. Tijdens de oorlog stond er een bietensnijmachine op de binnenplaats van de brouwerij. De bieten werden gewassen door enkele vrouwen.

*Etiket voor het Wehrmachtbier dat Meiresonne brouwde voor de bezettingstroepen
(verz. M. Vollaert)*

Behalve aan basisgrondstoffen ontstond er ook snel een tekort aan energie (kolen, olie, elektriciteit, benzine), aan flessen, kroonkurken, etiketten, en aan paarden en auto's die immers door de Duitsers werden opgeëist. Het tekort aan glas voor nieuwe flessen had een bijzonder gevolg voor de bierflessen. Vóór de oorlog was de naam van de brouwerij Meiresonne in reliëf in het glas van de flessen aangebracht. (Ook bij andere brouwerijen was dat toen al lang het gebruik). Door het snelle tekort aan flessenglas tijdens de Tweede

Wereldoorlog kwam er een einde aan deze manier van werken. Vanaf 1941 werden er op alle bierflessen etiketten geplakt. Om ervoor te zorgen dat er voldoende flessen terugkwamen, werd het statiegeld ingevoerd. Klanten kregen 1 fr. per teruggebrachte fles, enige tijd later 2 fr. enzovoort. De gewoonte van het etiketteren ging na de oorlog gewoon door tot op vandaag. Vanaf de jaren vijftig beschikte Meiresonne over een volautomatische etiketteermachine.

Uit schrik voor opeising liet Aimé twee limousines (een Cadillac en een Lassel) midden in het krattenmagazijn verstopten. Een derde zat verborgen in een schuur in de buurt van Bastogne. In 1946 werd ze per vrachtwagen weer naar Gent gehaald. Toen er geen benzine meer te krijgen was, kocht Aimé twee gascompressoren en hij liet enkele voertuigen aanpassen om op gas te rijden. Daarom kwam er binnen de brouwerij een tankinstallatie voor gas, waar zelfs Duitsers kwamen tanken. Een Duitse compagnie had haar intrek genomen in een grote garage aan de noordzijde van de brouwerij. In 1941 werden nog verscheidene vervallen huizen aan de Koepoortkaai en Apostelhuizen afgebroken, waarna de grond bij het fabrieksterrein werd gevoegd. Op die manier vonden enkele arbeiders van de brouwerij tijdelijk werk in deze slappe tijd. In het laatste oorlogsjaar werkten er nog ongeveer zeventig personeelsleden in de brouwerij, onder wie twee vrouwen.

36

Op zondag 16 april 1944 hield de afdeling voeding van de 'Unie van hand- en geestesarbeiders' aan de Koning Albertlaan te Gent een bijzondere vergadering voor het brouwerijpersoneel uit het Gentse. De nationale vakbondssecretaris sprak er over de nieuwe loonbarema's in de brouwerijen. Ook de brouwerijen van Gent stelden hun nieuwe uurlonen voor per categorie arbeiders. Het resultaat van de onderhandelingen was dat alle arbeiders bij Meiresonne per uur meer gingen verdienen. Zo steeg het uurloon van de arbeiders in de bottelarij van 6,50 naar 7,25 fr. Het loon van de twee vrouwen die daar werkten steeg van 5,35 naar 6,35 fr.

De oorlog bracht in amper een kwarteeuw een tweede zware slag toe aan de bedrijven in ons land. Opnieuw sloten heel wat (familiale) brouwerijen de poorten. Tussen 1939 en 1945 daalde hun aantal van 1062 tot 775. Die dalende trend zien we uiteraard ook in Gent. Direct na de oorlog was het aantal Gentse brouwerijen geslonken tot onder de twintig. In de Gentse regio waren er in 1948 nog 28 actief. De totale bierproductie bleef nochtans op peil omdat de overblijvende brouwerijen gemiddeld (veel) meer produceerden dan hun voorgangers. Na de gedwongen stilstand door de oorlog zou Meiresonne al snel het vooroorlogse peil weer bereiken en het vlug overtreffen.

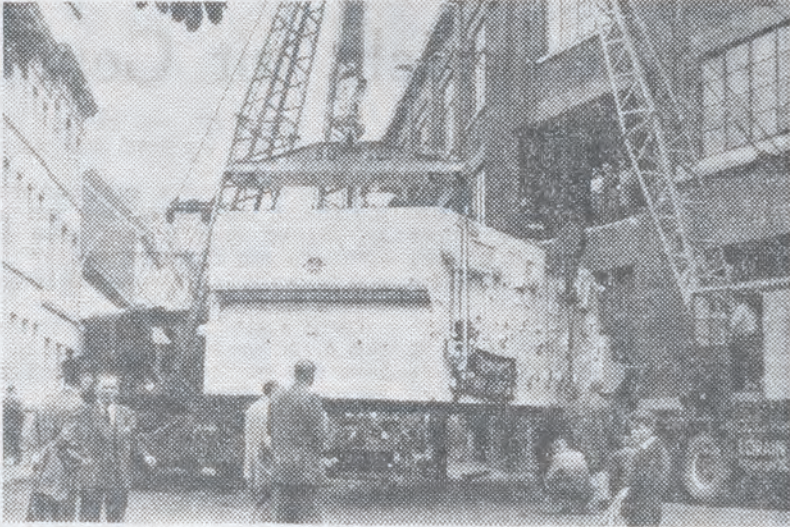
III. Snelle groei en technische vernieuwing na de oorlog (1944-1951)

Op 6 september 1944 denderden de lichte pantsers van de Britse 7th Armoured Division door de straten van het stadscentrum. Gent was een bevrijde stad. Meiresonne begon heel snel met de doorstart van zijn bedrijf, die tijdens de oorlog door de directie grondig was voorbereid. Op 12 oktober 1944 waren er al weer ca. 260 personeelsleden in dienst. De meeste waren arbeiders die om de twee weken werden betaald volgens de barema's die tijdens de oorlog waren overeengekomen. De bedienden werden anders en beter vergoed. In de bottelarij werkten toen 39 vrouwen tegenover 38 mannen. De meeste vrouwen die ouder waren dan 21, verdienden 7 fr. per uur, hun mannelijke collega's 8,80 fr. De opzichtster van de vrouwen kreeg 8,60 fr. Verder werkte er nog een dame in de kantine en er waren twee poetsvrouwen in dienst.

Na de bevrijding van Gent moest brouwingenieur König, die zich voor en tijdens de oorlog verdienstelijk had gemaakt voor de brouwerij, de benen nemen. Hij werd opgevolgd door de Zwitser Gaeng, die al snel besliste om Meiresonne opnieuw te verlaten. Mathieu Gilissen uit Sint-Amandsberg, die tijdens de oorlog een arm had verloren, zou zijn plaats innemen. Hij studeerde tijdens de oorlog (1941-1944) en behaalde het diploma van brouwingenieur, terwijl hij al bij Meiresonne actief was. Officieel startte hij er zijn carrière op 8 mei 1945 in het labo, waarvan hij direct chef werd. Eind 1946 werd hij de nieuwe brouwmeester, eerst nog onder de supervisie van Gaeng, vanaf 1948 was hij de hoofdverantwoordelijke. Hij werkte nauw samen met ingenieur Maurice De Schepper, het hoofd van de technische dienst (gebouwen en installaties), commercieel directeur Arthur Vande Winkele, administratief directeur André Devaux en Alfred Bekaert, hoofd van de brouwzaal. Kort na Gilissen kwamen er nog twee brouwingenieurs bij: Fraeys en Van Gheluwe. Vooral laatstgenoemde was minstens zo bekwaam als Gilissen, maar door de anciënniteitsregel bleef hij in diens schaduw. Hij voelde zich in zijn mogelijkheden beperkt en ging begin jaren vijftig bij Molson Brewery in Montreal aan de slag. Hij werd vervangen door De Cocker, die op zijn beurt naar Westmalle zou gaan. Jacques Meiresonne, een zoon van Joseph, die was afgestudeerd als brouwingenieur, wou graag in de brouwerij van zijn oom Aimé komen werken, maar die wilde geen nieuwe familieleden in zijn bedrijf. Dit leidde tot spanningen binnen de familie, temeer daar Jacques elders moeilijk aan de bak kwam omdat hij gezien werd als een spion van de brouwerij Meiresonne.

Na de oorlog keken grote brouwers voor machines en productiesystemen tijdelijk niet langer naar Duitsland, maar naar de Verenigde Staten en Canada. Aimé bezocht de V.S. verscheidene keren tijdens studiereizen, meestal in het gezelschap van enkele collega's. Dankzij de positie van Amerika na de oorlog en de Marshallhulp kwamen nieuwe installaties en machines nu overwegend uit de States of ze werden onder Amerikaanse licentie gebouwd. Bestellingen

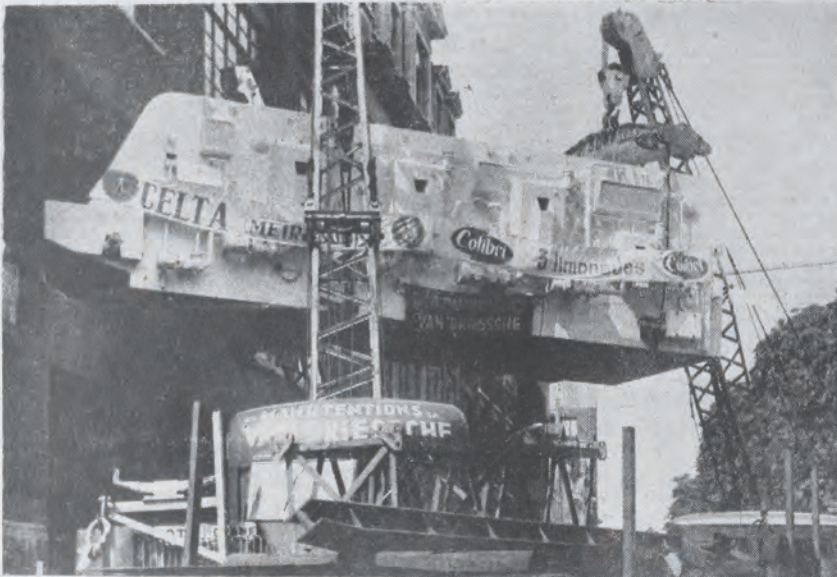
REUSACHTIGE MACHINE TE GENT

In de brouwerij Meiresonne te Gent kwam een flessenspoelmachine van 45 ton toe. Deze zware vracht moest met drie kranen gelost worden *20/8/60*

38

Techniek en durf *24/8/60*

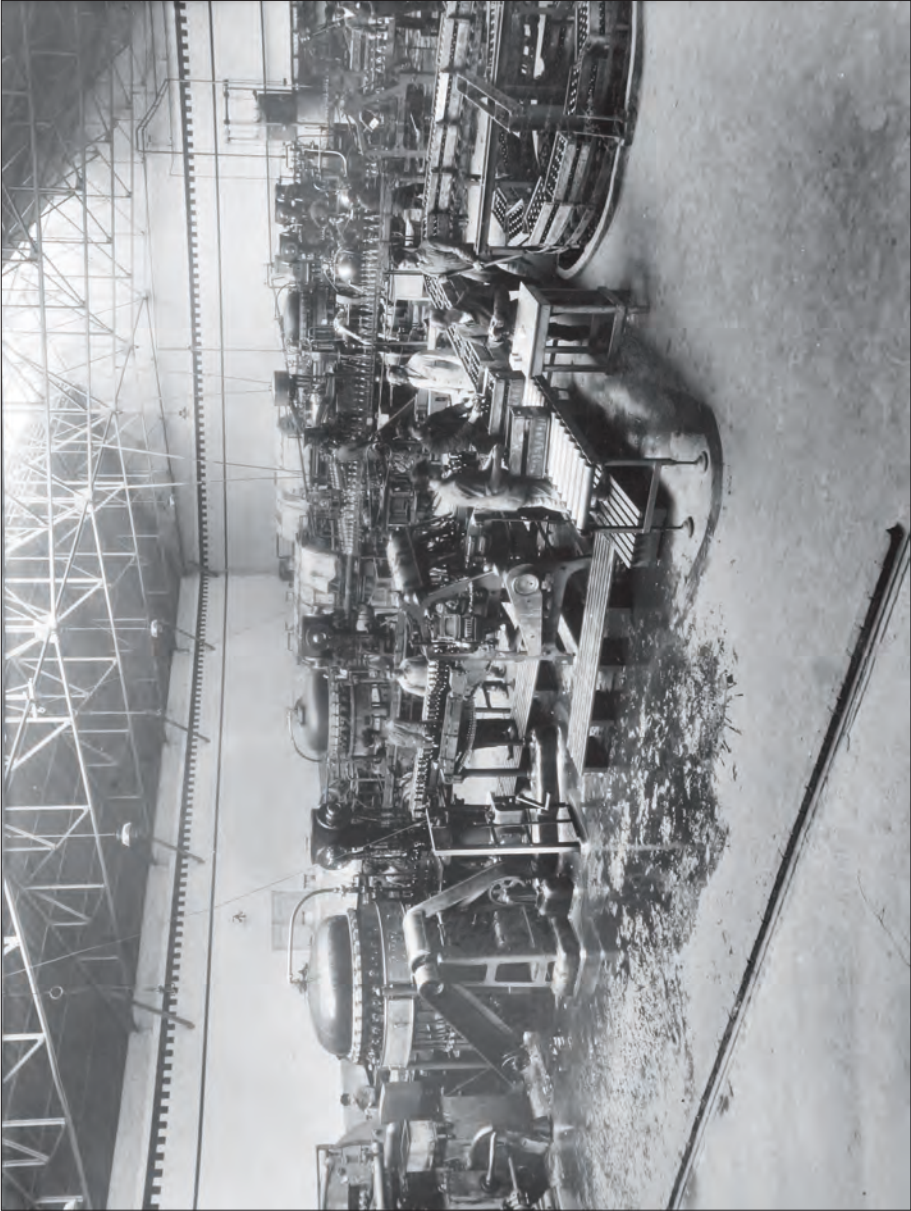
Nier minder dan dertigduizend kilo weegt het gevaarte, dat gehesen door drie autokranen, in de lucht hangt. Elf meter lang, vier en half meter breed, twee en half meter hoog, dertig Ton: de nieuwe flessenspoelmachine die geplaatst werd op de bovenverdieping ener bekende Gentse brouwerij. Een pluimpje voor de vaklui der transportonderneming die dit titanenwerk voor mekaar kregen. (Eigen foto)

werden geplaatst bij World (etiketteringsmachines), Bloomberg (verpakking), Cemco (bottelarijmachines), Heil Machine Co (spoelmachines), Orr Samboyer (constructies), Allen, Powermaster (stoomketels) enzovoort. Deze Amerikaanse bedrijven leverden ook aan andere grotere Gentse brouwerijen zoals Excelsior. Grote nieuwe spoelmachines reinigden de drukvaten van binnen en van buiten, waarna nog een visuele inspectie volgde. Andere machines reinigden 10.000 tot 17.000 flessen per uur. In de bottelarij stonden drie gigantische vulmachines, die 56.000 flessen per uur aankonden. De allernieuwste enorme machine waste volledig automatisch de flessen; daarna spoelen, drogen, vullen, pasteuriseren, etiketteren en in bakken plaatsen. Er kwam geen arbeider meer aan te pas, tenzij om de flessen in de machine te plaatsen en de gevulde bakken er uit te halen. Meiresonne liet deze 'pronkstukken' en andere nieuwe installaties graag zien aan journalisten en groepen bezoekers. Ook deze vorm van publiciteit was meegenomen.

In 1946 werd er een voorlopige zaal ingericht voor de nieuwe koelinstallaties. Deze waren zeer belangrijk voor de snelle koeling van het wort, het lageren, rijpen en filteren van het bier, dat in enorme tanks in kelders lag opgeslagen. Een nieuw fabricagesysteem werd op punt gesteld om het brouwproces zonder kwaliteitsverlies te versnellen, wat een voorsprong gaf op (een deel van) de concurrentie. Een belangrijke taak lag hier weggelegd voor de brouwingenieurs en het goed uitgeruste eigen labo. Dat controleerde stalen van de binnekomende grondstoffen, maar ook tijdens de verschillende fasen van het brouwproces werden ter controle stalen genomen en proeven verricht. Ten slotte gebeurde er onderzoek naar gistculturen, schadelijke bacteriën, het brouwwater enzovoort. De brouwerij kon ook altijd een beroep doen op haar vaste adviseur, professor Georges Chabot (1885-1953) van het Institut Supérieur des Fermentations te Gent (vanaf 1939: Laboratorium G. Chabot).

Direct na de oorlog hernam de productie van enkele brouwsels van voor de oorlog: CELTA, PIGALL'S STOUT, FARO en FAMILY'S. CELTA, het heldere en bleke pilsbier was dé merknaam van de brouwerij. De naam verwees naar de Kelten, 'een krijgersvolk van bierdrinkers'. FARO was een donker bier, maar toch iets lichter dan het eveneens donker, vrij sterk PIGALL'S STOUT. FAMILY'S

Productielijn voor het vullen van de flessen (verz. Ph. Bockstael)

Reclame voor de Meiresonne limonade Golf (verz. Ph. Bockstael)

bleef het licht alcoholisch tafelbier, zowel blond als bruin, dat door veel huisvrouwen ook gebruikt werd voor het bereiden van stoofvlees en konijn. Vanaf 1949 brouwde Meiresonne zowel CELTA-pils als het iets steviger van smaak CELTA-export, allebei lage gistingbieren. Bij dit soort bieren begint het gisten op een lage temperatuur om dan te stijgen tot ongeveer tien graden. De gist zakt dan naar de bodem. De productie van de limonades GOLF en IMPERIAL werd eveneens hervat.

Om kwaliteitsverlies van het bier te voorkomen moest het zo snel mogelijk bij de klant gebracht worden. Daarom werd het wagenpark uitgebreid, eerst met herbruikbaar militair materieel zoals na de Eerste Wereldoorlog. Maar in 1950 werden er tien splinternieuwe Amerikaanse White's aangekocht. Dit bedrijf, dat zich vanaf 1918 had gespecialiseerd in vrachtwagens, was genoemd naar de familie White uit Cleveland in de staat Ohio. Kort daarna kocht Meiresonne nieuwe modellen van de Scania Vabis, een fusiebedrijf (1911) uit Zweden. Gelijktijdig vervingen de garagisten de benzinemotoren bij de White's door Scania-dieselmotoren. Deze nieuwe voertuigen dienden voor de uitvoer naar de (grote) depots. Kleinere vrachtwagens voerden bier uit naar cafés, restaurants en particulieren. De chauffeurs en hun begeleiders droegen een kepie en soms de typische brouwersschort. Direct na de oorlog stond Jozef Van Assche aan het hoofd van de grote garage. Hij werd in die

functie opgevolgd door zijn zoon Maurice. Toen die de hele logistiek als taak kreeg toegewezen, werd Alfons Raman ploegbaas in de garage. Hij behield het statuut van arbeider, zodat hij aanvankelijk minder verdiende dan zijn voorgangers, die bedienden waren.

In 1951, het jaar waarin Aimé zijn zus Céline en trouwe medewerkster van het eerste uur verloor, bereikte de brouwerij haar hoogste productiecijfer: 5,2 miljoen kg storting. Rond dezelfde tijd werd er een omzet van samen 430.000 hl bier en limonade gerealiseerd. De uitvoer naar Noord-Frankrijk, Nederland en Duitsland droeg bij tot dat succes, maar zeker ook de overname van enkele kleinere, minder of niet meer rendabele brouwerijen in de periode 1946-1950. Zo werden drie brouwerijen uit de buurt van Mons overgenomen en omgevormd tot depots voor de regio. De eerste overnamegesprekken werden gevoerd door de vertegenwoordiger van Meiresonne voor Wallonië. In Oost-Vlaanderen nam Meiresonne de brouwerijen De Clercq in Heusden en De Visscher in Laarne over; ook zij werden depot. Een brouwerij in Zottegem zou pas tien jaar later worden overgenomen.

De snel stijgende productie had het aantal werknemers fors doen toenemen. Afhankelijk van het seizoen stelde het bedrijf tussen de 600 en 750 mensen tewerk. In de zomer draaide Meiresonne continu met drie ploegen en dat van maandag tot zaterdag. De arbeiders kwamen te voet, per (brom)fiets of met de trein (Dampoortstation vlakbij!) naar het werk. Ze moesten zich houden aan een soort beroepsgeheim. De verplichting hiertoe was opgenomen in het arbeidsreglement van het bedrijf. Tijdens de winter werd het groot onderhoud gedaan van tanks, machines en gebouwen. Al van voor de oorlog had de brouwerij hiervoor ateliers voor schilder-, hout- en metaalbewerking en loodgieterij, veelal met geschoolde arbeiders. De zeggenschap van de arbeiders nam sterk toe dankzij hun vakbonden, bij Meiresonne vooral het A.B.V.V., hoewel ook het A.C.V. vertegenwoordigd was. Comités voor Veiligheid, Gezondheid en Verfraaiing van de Werkplek (1946) en ondernemingsraden werden opgericht (1948) om de georganiseerde werknemers voor deze aspecten meer bij het beleid van de onderneming te betrekken.

Bij Meiresonne werd de werkplek inderdaad verfraaid. Het administratief gebouw uit 1938-1939 werd tien jaar later verhoogd met één verdieping, die werd ingericht als nieuwe bedrijfskantine, tevens bruikbaar als feestzaal. Aan een honderdtal kleine tafels konden de werknemers er tijdens de middagpauze hun lunchpakket aanspreken. Aan het buffet konden ze voor 1,50 fr. een portie verse soep krijgen en gratis tafelbier. De eigenlijke feestzaal bevond zich in de kelderverdieping onder de administratie. Aan hygiëne en gezondheid van de arbeiders werd eveneens aandacht besteed. Een grote, mooi betegelde zaal met centrale verwarming was ingericht als vestiaire en wasplaats met acht grote wasbekkens en zelfs enkele douches. Er bestond toen ook al een infirmerie en een 'Bijstandskas' met een belangrijke bijdrage

van de werkgever. Zo konden zieke arbeiders financieel gesteund worden en aan de gepensioneerden kon een extra bedrijfspensioen worden uitgekeerd.

De stand van Meiresonne op de Internationale Jaarbeurs der Vlaanderen (verz. Ph. Bockstael)

Ondertussen had Aimé ook altijd oog voor de publiciteit voor zijn bedrijf. Op 6 september 1946, twee jaar na de bevrijding van Gent, opende de 'Internationale Jaarbeurs der Vlaanderen'. Stopsel­fabrikant Clément Morraye (1909-1982) uit de Lange Violettestraat en Aimé steunden het initiatief volop. Brouwerij Meiresonne verzorgde een centrale stand naast brouwerij Krüger uit Eeklo. In de catalogus maakte de brouwerij aan de Koepoortkaai publiciteit voor zijn bieren CELTA en GOLIATH. De beurs was een succes en werd een jaarlijks terugkerend evenement, waarop Meiresonne telkens aanwezig zou zijn met in het oog springende opstellingen. Voor deze beurzen en andere evenementen had Aimé zelfs speciale kleine proefglazen laten maken. Het bedrijf sponsorde ook wielervedstrijden en reed met een speciale wagen mee in de publiciteitskaravaan van bekende Vlaamse koersen. De bekende Omloop het Volk telde toen, naast vier wegwedstrijden voor de verschillende categorieën renners, ook een 'Criterium Brouwerij A. Meiresonne achter Derny's'. Ook bij bloemencorso's en -parades, folklore- en handelsoptochten en carnavalstoeten zette de brouwerij haar beste beentje voor. Haar naam stond ook regelmatig op affiches voor film- en theatervoorstellingen. Vanaf 1951 was de brouwerij ook telkens present op het 'Salon International de la Brasserie' in Brussel. Al van vóór de oorlog kregen alle cafés die klant waren van de brouwerij, ieder jaar een opvallende nieuwjaarskaart toegestuurd.

De Meiresonne-wagen op de Bloemencorso in Gent (verz. Ph. Bockstael)

IV. Gouden decennium (1951-1962)

De topjaren 1951-1955

De dynamische en vernieuwende aanpak die gepaard ging met gedurfde investeringen, leidde er toe dat Meiresonne in de jaren vijftig de grootste brouwerij was van Vlaanderen en tot de modernste brouwerijen van België behoorde. Na nog verscheidene uitbreidingen in de jaren vijftig besloeg het fabrieksterrein nagenoeg het hele bouwblok tussen Koepoortkaai en Apostelhuizen. De brouwerij speelde ook handig in op het grote naoorlogse succes van de pils in België en de omringende landen. Haar ruime aanbod aan soorten bier was een extra troef. In eigen land opgeleide ingenieurs maakten door aanpassingen in het fabricageproces serieuze productiviteits- en kwaliteitsverbeteringen mogelijk. In Gent waren er zelfs twee gerenommeerde brouwerijscholen: Sint-Lievens aan de Gildestraat en de 'Lac' aan de Meersstraat (nu Bonifantenstraat). Kaderleden en voormannen werden bij Meiresonne zelf verder opgeleid en ze moesten zich geregeld bijscholen. Aantrekkelijke sociale voorzieningen en behoorlijke (stijgende) lonen zorgden voor gemotiveerd personeel. Veel arbeiders bleven hun hele loopbaan bij het bedrijf en zonen volgden vaders op als personeelslid. Feestvieringen naar aanleiding van nijverheidsdecoraties of andere redenen, tijdens welke arbeiders in de bloemen werden gezet, zorgden voor nog extra motivatie. De publiciteit

werd blijvend goed verzorgd en leidde tot een grote naamsbekendheid. Af en toe werd er ook intens samengewerkt met een paar andere brouwerijen. Ten slotte werkte het stadsbestuur op allerlei wijze met het bedrijf samen.

Viering bij de uitreiking van het Nijverheidsteken (verz. Ph. Bockstael)

Reclamebord voor Colibri (verz. M. Vollaert)

Het succesverhaal van de jaren vijftig ging begin jaren zestig nog even door. Het aantal personeelsleden schommelde nog steeds rond de 600, in de zomer zelfs meer, ook vooral COLIBRI, bleven het goed doen. Bij grote Belgische mouterijen, vooral bij Wolf-Cosyns (Aalst) en Dylomout (Leuven) werden de beste moutsoorten aangekocht om er de bieren van Meiresonne mee te

brouwen. Dat gebeurde van begin tot einde in een gesloten circuit om elk bederf via luchtcontact te vermijden. Het hele brouwproces bleef constant begeleid en gecontroleerd door een steeds beter uitgerust eigen labo met verscheidene instrumenten van het bekende Duitse merk Zeiss. Na de reïntegratie van de Bondsrepubliek Duitsland in West-Europa vanaf 1952, begon de brouwerij Meiresonne opnieuw toestellen en machines aan te kopen in het zich economisch zeer snel herstellende buurland. Leveranciers uit Duitsland waren onder andere Delbag (luchtfilters, ventilatoren), Kieseluhrfilter NFC (bierfilters), Holstein & Kappert (spoelmachines), Standard-Knapp (verpakings- en vulmachines), Jagenberg AG (etiketteringsmachines), Seitz en Berkefeld (waterfilters), Witt und Hall (compressoren), Wanson Wärmtetechnik Wiesbaden (verwarmingstoestellen). Maar ook gespecialiseerde Belgische bedrijven waren leveranciers, onder wie ook een paar Gentse (Callens Pompen, Phoenix). Volman en Stork uit Nederland leverden respectievelijk draaibanken en pompen.

Op 27 maart 1953 vond er in de feestzaal van de brouwerij een groot feest plaats voor de bedienden en sympathisanten van het bedrijf. Reden? Het 'Wereldinstituut voor de Bescherming van de hoge kwaliteit van de Voeding' had zijn kwaliteitsbrevet toegekend aan de CELTA-PILS, de paradedrank van de brouwerij. De C.V.P.-er M. Orban, oud-minister van Landbouw en voorzitter van de Belgische afdeling van deze internationale instelling, feliciteerde de brouwerij en haar directie. Dat deed ook Maurice Van den Boogaerde, de liberale gouverneur van Oost-Vlaanderen. Na de uitreiking van het kwaliteitsbrevet bedankte algemeen directeur Arthur Vande Winkele alle aanwezigen en hij zette alle kwaliteiten van bier nog eens dik in de verf. Het brouwen sensu stricto van het Meiresonnebier duurde toen, afhankelijk van de soort, gemiddeld vijf tot zes uur. Voor men in de brouwzaal kon beginnen was er altijd toelating nodig van de dienst Accijnzen. Die werd telkens gegeven voor één week en bevatte de gegevens over het soort bier en de hoeveelheid. Het hele proces tot en met het vullen van flessen of vaten duurde toen nog maar zes tot zeven weken.

In 1953 begint Meiresonne drie nieuwe bieren te brouwen, die in 1954 op de markt worden gebracht: GOLIATH, GANDA ALE en FORT-OP. Dit laatste was een bruin vrij bitter bier van 4,5 graad. Op het internationaal bierconcours van 1958 won Meiresonne met dit bier op vat een gouden medaille (97/100) en bijbehorend diploma. Dat werd met de nodige fierheid opgehangen op de eerste verdieping van het bureaugebouw. GOLIATH (ALE) en GANDA ALE waren ook bieren van hoge gisting. De gist kwam uit Engeland en het bier werd op zijn Engels gebrouwen, vandaar de toevoeging ale. Tijdens hetzelfde concours won deze GOLIATH van zes graden op vat de prijs der uitmuntendheid (80/100). Deze en eerder genoemde bieren waren het gevolg van overleg tussen de commerciële dienst en de algemene directie. GOLIATH verwees uiteraard naar de sterke man uit het bijbelverhaal en GAND(A) was de oude

naam voor Gent. De commerciële dienst hield zich ook bezig met het ontwerpen van publiciteit, passende glazen, bierviltjes, flesetiketten, luciferdoosjes et cetera, vaak in samenwerking met een Brussels publiciteitsbureau. Drukkerij Van de Hende uit Melle verzorgde dan weer veel publicitair drukwerk voor de brouwerij. Met STOLZ bracht Meiresonne een eigen versie van de populaire Dortmund: een luxebier van lage gisting. Zo trachtte de brouwerij mee te surfen op het succes van dit type Duits bier. Geliefd bij kinderen en huisvrouwen was het zoete BRUIN FONCE, een tafelbier dat lekker was in vleesbereidingen en sauzen.

Een van vele eigen café's van Meiresonne. Hier "In de Sterre" (verz. Ph. Bockstael)

Goed bier brouwen is één zaak, maar het moest ook zonder kwaliteitsverlies tot bij de consument geraken. De logistieke cel zorgde er voor dat de klanten stipt binnen de vierentwintig uur na bestelling werden bevoorrad. Een speciale dienst zorgde voor het onderhoud en de verbetering van de tapinrichtingen in de vele horecazaken die Meiresonnebier schonken. Deze dienst leverde ook ijsblokken voor de cafés. Hiermee werd een vooroorlogse traditie van de brouwerij op een moderne en efficiënte manier verdergezet. Voor de oorlog ging Aimé zelf regelmatig bij klanten langs om snel allerlei probleempjes op te lossen, zelfs tijdens het weekend. Nu bezochten vertegenwoordigers van de brouwerij geregeld de klanten om te luisteren naar hun wensen en eventuele problemen. In dergelijke concurrerende bedrijfstak was klantenbinding immers zeer belangrijk. Vaste afnemers waren natuurlijk de uitbaters van de vele eigen cafés die Meiresonne in en ver buiten Gent bezat.

Voor verdere uitbreiding van zijn bedrijf keek Aimé ook noodgedwongen naar de andere kant van de Filips van Arteveldestraat. Na gunstige adviezen kreeg hij op 4 juni 1954 toelating van de Bestendige Deputatie om daar naast de bestaande krattenmakerij een nieuw werkhuis voor houtbewerking op en in te richten. Het atelier zou omvatten: machines aangedreven door elektromotoren van samen 16,85 pk, vijftig m³ hout en 3000 l stookolie. Deze zou opgeslagen worden in een bovengrondse metalen tank buiten de werkplaats. Elf bewoners uit de straat dienden een bezwaarschrift in omdat ze vreesden voor de versterking van hun nachtrust. De bezwaren werden verworpen omdat het bedrijf uitdrukkelijk bevestigde dat er daar 's nachts niet zou gewerkt worden.

In de schijnwerpers door allerlei evenementen (1957-1962)

In 1957-1958 start de productie van de limonade COLIBRI, die de meest succesvolle in zijn soort zou worden. Het hele productieproces werd in het labo van Meiresonne ontwikkeld. Omwille van commerciële voordelen werden de brouwerijen Lamot (Antwerpen) en Cristal Alken (Limburg) bij de productie van de limonade betrokken. Omdat de drie brouwerijen de frisdrank produceerden, waren er maandelijks vergaderingen om de productie in de drie bedrijven op elkaar af te stemmen. Aanvankelijk maakte men ook COLIBRI COLA, maar deze productie werd snel stopgezet omdat men toch niet kon optornen tegen de concurrentie van het sterke merk Coca Cola.

48

Na intense voorbereidingen en overleg tussen de Gentse brouwerijen Meiresonne en Excelsior en het stadsbestuur, werd besloten naast de bekende Floraliën, de Handelsbeurs en de Gentse Feesten in juli, ook een breugheliaans bierfestival te organiseren. Het vond voor de eerste keer plaats in het Floraliënpaleis van 25 mei tot 2 juni 1957 en ontving veel bezoekers uit heel België, Nederland en zelfs uit andere landen. Twee grote bierhallen, één voor Meiresonne en één voor Excelsior, met talloze attracties en activiteiten in en rondom die hallen, moesten het publiek waar voor zijn geld geven. In maart was het initiatief aan een dertigtal journalisten voorgesteld in het stadhuis. Later werden op grote schaal affiches verdeeld, flyers verspreid en er verscheen een uitvoerig programmaboek met alle activiteiten. Met tienduizenden bezoekers werd het festival een enorm succes. Op zaterdag en zondag moesten de toegangsdeuren af en toe voor een uur dicht, omdat er anders in beide hallen teveel volk opeengepakt zou staan. Een tweede breugheliaans bierfestival vond in 1959 plaats in het Gentse Casino, gelegen in een prachtige groene omgeving. Het initiatief, dat opnieuw kon rekenen op dezelfde twee brouwerijen, werd daarna stopgezet omwille van de vele baldadigheden en vernielingen in het park tijdens de feesten.

476 BROUWERIJ NIEUWS 13^e jg. nr 20 24/05/57

FESTIVAL BREUGHELIEN DE LA BIÈRE

PALAIS DES FLORALIES A GAND

UNE FÊTE ... PAS COMME UNE AUTRE !

- ATTRACTIONS FORAINES - JEUX FOLKLORIQUES
- DEUX VASTES HALLES DES BRASSERIES MEIRESONNE ET EXCELSIOR
- AVEC ROTISSERIES ... ET LA MEILLEURE BIÈRE!
- MUSIQUE ET DANSE AVEC LES ORCHESTRES
GUSS PENNY ET
VIC VAN BAELEN
LES ANIMATEURS TONY CORSARI ET JEF BURM
- SAMEDI, 25 MAI - FEU D'ARTIFICES A MINUIT

ENTREE 10 F. BIÈRE 1/2 LITRE 10 F.
1 LITRE 20 F.

Een Breughelfestival in het Floraliënpaleis te Gent in 1957 (verz. Ph. Bockstael)

Het jaar 1958 staat in het geheugen van velen gegrift als het jaar van de Wereldtentoonstelling in Brussel. Het was het grootste feest dat België ooit vierde met meer dan 41 miljoen bezoekers. Ook de bierbranche was er ruim vertegenwoordigd. Kort na de opening op 18 april door koning Boudewijn, werd er in mei 1958 in het Gentse Feestpaleis een internationaal bierconcours georganiseerd met een internationale jury. Het viel samen met het derde 'Internationaal Congres van de fermentatienijverheden' en met het derde 'Internationaal Brouwerijsalon'. Brouwerijen uit alle landen van de wereld konden met hun bieren deelnemen in verschillende klassen en categorieën. Zoals gezegd won Meiresonne toen twee prijzen.

Net als vele andere Belgische brouwerijen leverde Meiresonne grote inspanningen om zich op de Wereldtentoonstelling van Brussel in 1958 duidelijk te manifesteren. Een week lang, van 21 tot 27 juli, stond de Belgische bierstand in het Paleis van de Voeding helemaal in het teken van GOLIATH en CELTA. Net als 33 Belgische brouwerijen in andere 'historische' gebouwen, nam Meiresonne haar intrek in de replica van een Brussels huis uit het eind van de zeventiende eeuw. De brouwerij was met haar bieren ook aanwezig in drie Brusselse etablissementen. Speciaal ter gelegenheid van de Expo bracht Meiresonne FAMILY'S 58, een bruin tafelbier op de markt en de limonade ANISAL. Verder ook MUNICH, een nieuw zwaar bruin bier naar het voorbeeld

van een Duits bier, dat veel Belgische brouwers hadden leren kennen op de bierfeesten in München. Nadeel van de tentoonstelling was echter dat ze ook gerenommeerde buitenlandse toppers als Tuborg en Carlsberg op de Belgische biermarkt bracht. Enkele weken later al, op zondag 7 september 1958, nam de brouwerij deel aan de bloemencorso te Gent in de categorie privéondernemingen met een CELTA CHAR, ontworpen door Bernard Dobbels en gerealiseerd door Denis Volckaert. Door zijn medewerking te verlenen aan dit soort evenementen wilde Aimé de organisatoren een plezier doen, maar het was natuurlijk ook mooi meegenomen promotie voor zijn bieren.

Eind 1959 werd de exploitatievergunning, die dertig jaar eerder was toegekend, opnieuw verleend. Er kwamen klachten binnen van (nacht)lawaai, rook-, roet- en geurhinder. Maar volgens de stad en de Bestendige Deputatie bleef de overlast in dit dicht bewoond stadsdeel binnen de perken. Bij de aanvraag op 29 mei 1958 stelde de brouwerij 534 arbeiders en 67 bedienden tewerk. Ruim 140 arbeiders en enkele bedienden waren betrokken bij de levering van de diverse soorten bier als chauffeur, begeleider, teller van het uitgaande bier of van het binnenkomend leeggoed. De verkoop in flessen omvatte toen 75 procent van de totale verkoop. Dit kwam neer op ongeveer 90 miljoen flessen per jaar. Het overige 25 procent ging naar de verkoop op vat. Voor het brouwen van al dat bier werd in dat jaar 70.000 kg hop verwerkt, het grootste deel van buitenlandse oorsprong. Ondertussen werd er leidingwater gebruikt, dat eerst via verschillende stadia tot brouwwater werd bewerkt. Het putwater werd na bewerking nog gebruikt voor de reiniging van de binnengekomen flessen en vaten.

In 1961 nam Meiresonne brouwerij De Meyer over, toen de grootste van Zottegem. Vóór de overname werd daar enkel Zottegemse gebrouwen. Nu brouwde men er de FORT-OP, die dan ter plaatse vermengd werd met geuze Mort Subite, waardoor men een soort roodbruine Rodenbach verkreeg. Na het mengen werd het bier in koelwagens naar Gent getransporteerd en van daaruit verder verdeeld. Dit hele procedé had een hoge kostprijs omdat de geuze eerst van Brussel naar Zottegem vervoerd moest worden. Om de kostprijs te drukken begon men te experimenteren met andere mengsels, maar dat betekende al snel de doodsteek voor het speciale bier. In Zottegem werd ook opnieuw de amberkleurige GOLIATH gebrouwen. Op 10 november van dat jaar werden 36 gedecoreerden, onder wie Aimé zelf - hij was officier in de Leopoldsorde geworden - uitbundig gevierd in de hoofdzal van het Casino in het Citadelpark. Het feest begon met een groot banket voor de gedecoreerden en hun familie. Daarna volgde een gezellig samenzijn tot in de kleine uurtjes.

V. Problemen, overname en herstructurering (1962-1964-1976)

Financiële en andere problemen

Vanaf 1962 raakte brouwerij Meiresonne in financiële ademnood met stagnatie en zelfs terugloop als gevolg. Zoals er meerdere vaders waren van het succes, zo waren er ook meerdere oorzaken van de achteruitgang. Deels moeten die in het bedrijf zelf worden gezocht, deels waren ze van externe aard. Volgens sommige gewezen personeelsleden was het management onder leiding van selfmade-man Arthur Vande Winkele niet langer opgewassen tegen zijn taak. Aimé zelf, ondertussen al meer dan zeventig, was dag en nacht begaan geweest met zijn bedrijf en wou alles onder controle houden, maar hij slaagde daar niet langer in. Sterker nog, de feitelijke bedrijfsleiding hield hem zoveel mogelijk buiten de belangrijke beslissingen, waar zelfs zijn gezondheid onder leed. Ingenieurs met onvoldoende praktijkervaring namen soms verkeerde beslissingen of spraken elkaar tegen, wat negatieve gevolgen had voor de kwaliteit van het bier. Bovendien zat de brouwerij opgesloten op een terrein van ca. 2 ha zonder verdere uitbreidingsmogelijkheden. De financiële middelen ontbraken toen trouwens om nog uit te breiden of innovaties door te voeren. Het gevolg was dat Meiresonne in het begin van de jaren zestig de nieuwe ontwikkelingen in de sector niet meer kon bijbenen. Zo nam het laden en lossen veel te veel tijd in beslag. Het bedrijf leefde ten slotte op te grote voet. Het leidinggevend personeel genoot van vele dure faciliteiten, maar ook bedienden en arbeiders kregen allerlei bonussen in natura. Door de sterke invloed van de vakbonden die konden dreigen met staking, waren de lonen na 1959 wellicht ook te snel gestegen en dus aan de hoge kant voor de sector.

Externe factoren van de neergang waren de verzadiging van de Belgische markt en de toenemende concurrentie van buitenlandse bieren in een groeiende Europese markt. Er was ook het succes van allerlei kwaliteitsbieren die op kleinere schaal werden gebrouwen. Ze hadden aandacht voor traditie, verfijnde smaak en ingrediënten (uit eigen streek) van hoge kwaliteit. (Deze trend zet zich nu meer dan ooit door.) Ten slotte was er de groeiende concurrentie van wijn. Deze drank werd bij voorkeur geschonken bij het eten in restaurants en op recepties. Daar geraakte (geraakt) het bier moeilijk ingeburgerd, zelfs tot op vandaag.

Overname door Artois

Voor Aimé was de brouwerij zijn levenswerk, zijn kind, maar hij beseftte meer dan ooit dat hij geen opvolger had. Hij zag ook de negatieve kentering en wou zijn bedrijf overlaten op een ogenblik dat de financiële situatie nog lang niet hopeloos was. Hij wilde absoluut een sociaal bloedbad vermijden. Daarom knoopte hij gesprekken aan met kandidaat-overnemers, waarbij brouwerij Artois al snel een ernstige dingertje bleek. De bekende Leuvense brouwerij had vooral belangstelling voor het ruime en trouwe cliënteel van Meiresonne, ook in Noord-Frankrijk. Op 1 januari 1964 vond de overname door Artois plaats op een ogenblik dat Meiresonne al verlieslatend was, maar niet dramatisch. Artois verwierf een meerderheidsparticipatie in de nv Meiresonne en kocht ook de naamrechten. Op die manier kon de Leuvense brouwerij later bijvoorbeeld CELTA op de markt brengen. Ze verwierf eveneens alle gebouwen, behalve de persoonlijke eigendommen van de families Meiresonne en Vande Winkels zoals huizen. Alle vrachtwagens merk DAF jonger dan vijf jaar bleven voor Artois rijden, net als de kleinere bestelwagens die in goede staat waren. In het contract kon Aimé bedingen dat de Gentse vestiging van Artois nog tien jaar verder zou werken onder de naam Meiresonne. Dit had als negatief gevolg dat de Leuvense brouwerij er niet meer investeerde en dat kosten van herstel en vervanging van materieel op rekening van de Gentse vestiging gebeurden. Het kwam er op neer dat versleten machines werden opgelapt in plaats van ze te vervangen door nieuwe. Vernieuwing bleef bij gevolg uit, ook al omdat Artois op langere termijn dacht aan afbouw in Gent.

Een paar jaar na de overname overleed Aimé Meiresonne te Gent op 16 juni 1966, 78 jaar oud. Zijn vriend en brouwer André Vander Stricht sprak een pakkend in memoriam uit. Gedurende een halve eeuw was Aimé het gezicht en de ziel van de brouwerij geweest. Hij werd in de intimiteit van zijn familiekring begraven en bijgezet in de familiekerk op het kerkhof van Gentbrugge. Op 9 juli werd er in de Sint-Baafskathedraal een plechtige afscheidsdienst gehouden in aanwezigheid van een talrijk publiek. In december van dat jaar was de waterstand in de Nederschelde zo hoog, dat de brouwerij door overstroming werd bedreigd. Gelukkig bleef het bij dreiging. Na de dood van Aimé verkocht Lena Meiresonne-De Jaeger ongeveer alles wat ze bezat, om te beginnen het huis aan het De Smet De Nayerplein. Daarna verbleef ze vooral in hotels en strandde uiteindelijk in een tehuis in Grimbergen. Daar zou ze geheel berooid en door haar familie verlaten in 1982 overlijden.

Mevrouw Aimé MEIRESONNE,

zijn echtgenote ;

Mevrouw Joseph MEIRESONNE-DE GROOTE, haar kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen ;

Mevrouw Henri DE GROOTE-MEIRESONNE, haar kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen ;

De kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen van wijlen Mijnheer en Mevrouw LOOTENS-MEIRESONNE ;

De kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen van wijlen Mijnheer en Mevrouw VAN DE CASTEELE-MEIRESONNE ;

De kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen van Mevrouw HENDRICKX-BEKAERT en van wijlen Mijnheer Alfred MEIRESONNE ;

De kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen van wijlen Mijnheer en Mevrouw René MEIRESONNE ;

Mevrouw Achille DE JAEGER-MARCHAND, haar kinderen, schoonkinderen en kleinkinderen ;

Mijnheer en Mevrouw Edmond DE JAEGER-DE SMET.

zijn zuster, schoonbroeder, schoonzuster, neven, nichten, kleinneven, kleinnichten ;

Juffrouw Jeanne POELMAN,

zijn toegewijde nicht ;

Mijnheer Arthur FLOQUET.

zijn toegewijde chauffeur ;

Mijnheer en Mevrouw Jules MOREL,

zijn toegewijde dienaars ;

melden U met diepe droefheid het overlijden van

Mijnheer Aimé MEIRESONNE

echtgenoot van Dame Leonie DE JAEGER

Voorzitter van de Beheerraad van de N.V. Brouwerij A. Meiresonne

Commandeur in de Orde van Leopold II
Officier in de Leopoldsorde
Officier in de Kroonorde
Ridder in de Leopoldsorde
Ridder in de Kroonorde
Laureaat van de Arbeid van België

geboren te Landegem de 6 juli 1888 en godvruchtig overleden te Gent de 16 juni 1966, voorzien van de Rechten van Onze-Moeder-de-Heilige-Kerk.

De plechtige lijkdienst, tot dewelke U vriendelijk uitgenodigd wordt, gevolgd van de bijzetting in de familiekerk op het kerkhof te Gentbrugge, zal plaats hebben in de kerk van St-Pieters-Buiten te Gent op woensdag 22 juni 1966 te 11 uur.

Vergadering ten sterfhuize om 10.30 u.

Een tweede dienst zal opgedragen worden in de Sint-Baafskatedraal te Gent, op zaterdag 9 juli 1966 te 11 uur.

Gent, de 17 juni 1966

Graaf de Smet de Naeyer plein 2.

Noch bloemen, noch kronen.

Sauar Gent - Rouwdienst De Vos

Rouwbrief naar aanleiding van het overlijden van Aimé Meiresonne (verz. Ph. Bockstaël)

*In 1966 dreigde de Schelde uit haar bedding te treden en de brouwerij te overstromen
(verz. Ph. Bockstael)*

Herstructurering en inkrimping

54

Enkele maanden na het overlijden van Aimé werd het bier brouwen aan de Koepoortkaai langzaam verminderd. Alleen de best verkopende soorten werden nog gebrouwen. Er werd nu vooral limonade gefabriceerd en gebotteld, terwijl de vestiging ook dienst deed als distributiecentrum van dranken. Rond dezelfde tijd was er op een terrein van Meiresonne in Zwijnaarde een splinternieuwe bottelarij opgestart omdat de capaciteit in Leuven te klein geworden was. Deze vestiging van Artois fungeerde eveneens als distributie-eenheid, maar gebrouwen werd er niet. Dagelijks reden er tankwagens van Leuven naar Zwijnaarde. Jozef Dhondt, die al voor Artois had gewerkt in Ivoorkust, was de eerste directeur. Voor de nieuwe vestiging haalde hij goede arbeiders weg bij Meiresonne. Aan de Koepoortkaai in Gent werden personeelsleden die het bedrijf verlieten door ontslag, pensionering, ziekte enzovoort, niet vervangen. Daardoor liep het personeelsbestand er langzaam terug tot ongeveer driehonderd arbeiders/bedienden rond 1970.

Door enkele ingrepen van de Artoisdirectie (afslanking van personeel, afbouwen van het brouwen, specialisatie in limonade, de nieuwe bottelarij in Zwijnaarde, loonmatiging enz.) werd de Gentse vestiging na enkele jaren opnieuw winstgevend. Vanaf 1965 konden de vertegenwoordigers van Meiresonne nu ook alle bieren van Artois aanbieden, zodat het hele assortiment met de slag veel groter werd. Dit leidde tot meer verkoop en dus meer winst.

Er was weer reden voor enig optimisme. Op 27 oktober 1969 vierde de brouwerij Meiresonne haar vijftigjarig bestaan en haar vele gedecoreerden. Om 11.00 uur werd er in de Sint-Baafskathedraal een plechtige mis opgedragen ter gedachtenis van Aimé en Céline en alle overleden personeelsleden. Aansluitend volgde in het Casino een feestmaal voor de Beheerraad, het Bestuur en een hele groep gedecoreerden en hun familie. Daarna vond er in aanwezigheid van minister van Sociale Voorzorg Placide De Paepe, later burgemeester van Gent, een academische zitting plaats. Oudgediende Arthur Vande Winkele, beheerder directeur-generaal, schetste de hoofdlijnen van de geschiedenis van het bedrijf. Germain Floquet van de sociale dienst sprak namens het personeel, dat bloemen overhandigde aan de dames Meiresonne en Vande Winkele. Hierna werden aan de tientallen gedecoreerden de eretekens uitgereikt. Ten slotte vloeide de CELTA PILS tot laat in de avond.

Op 23 januari 1975 kregen de ca. 150 overgebleven arbeiders van Meiresonne bij het naar huis gaan een mededeling van de directie in handen gestopt. Per 1 februari daarop volgend zou ze de bierproductie stopzetten en zich voortaan beperken tot de verkoop van de Artoisbieren. (Met zijn CELTA PILS was Meiresonne in het Gentse de grootste concurrent van Artois!) Daarvóór werden aan de Koepoortkaai nog CELTA PILS, STOLZ, FAMILY'S en BRUIN FONCE gebrouwen, zij het in kleinere hoeveelheid dan vroeger. Het fabriceren en bottelen van de limonades zou doorgaan. Voor de afvloeiende arbeiders van de bierafdeling zou een oplossing gezocht worden binnen de industriële groep. Bij deze herstructurering vielen er praktisch geen naakte ontslagen en de vakbonden konden beide directies tot grote toegevingen dwingen. Bij Meiresonne stonden ze traditioneel zeer sterk: alle arbeiders, onder wie een grote solidariteit en kameraadschap bestond, waren bij de vakbond, vooral bij het A.B.V.V. (90%). Die toegevingen betroffen onder andere: brugpensioen vanaf zestig jaar, een afscheidspremie ook voor wie vrijwillig vertrok en loongaranties bij het opnieuw tewerk stellen binnen de groep Artois.

BROUWERIJ - BRASSERIE
MEIRESONNE
S.A.
9000 GENT - GAND

23 januari 1975.

Beste medewerker,

Wij houden eraan U persoonlijk in kennis te stellen van het feit dat onze vennootschap in de komende maanden noodgedwongen dient over te gaan tot een herstructurering van haar produktenpolitiek.

Daar waar wij tot nu toe een volledige gamma bieren en limonades in verschillende verpakkingen zelf voortbrachten, zullen we in de toekomst de bieren van de Brouwerijen Artois verkopen.

Aan de basis van deze beslissing ligt het feit dat onze installaties niet toelaten op een competitieve manier zelf de produktie te blijven verder zetten. De te kleine oppervlakte waarover we in volle stad Gent aan de Koepoortkaai beschikken, maakt het ons niet mogelijk de bestaande brouwerij om te bouwen tot een rationele produktie-eenheid. Wij zullen nochtans verder gaan met de fabrikatie en het afvullen van limonades.

In de bestaande gebouwen zal daarenboven een gewestelijk distributiecentrum voor alle dranken geïnstalleerd worden.

Voor het personeel dat thans betrokken is bij het brouwen en afvullen van bier zal, in overleg met de betrokkenen, gestreefd worden naar een herklassering in de bedrijven van de groep, zoals bijvoorbeeld te Zwijnaarde. Aan de meer dan zestigjarigen zal een formule van vervroegd pensioen aangeboden worden.

Wij vragen U, zoals aan al onze medewerkers, positief te staan tegenover deze herstructurering van onze activiteiten. Aldus hopen wij deze noodzakelijke reconversie te kunnen doorvoeren zonder grote nadelen voor de werknemers en ook terzelfdertijd een gezondere economische uitbating mogelijk te maken.

Wij rekenen op U en danken U reeds.

A. VANDE WINKELE.
Beheerder Directeur Generaal.

VI. Definitieve sluiting, andere bestemmingen en afbraak (1976-1988)

In de zomer 1976 viel alle activiteit in de brouwerij Meiresonne definitief stil en werden haar poorten gesloten. Germain Floquet, die op de sociale dienst werkte, ging als een van de laatsten op 1 juli 1976 over naar Artois. In Leuven kwam hij eveneens op de sociale dienst terecht en werkte daar de dossiers af van het gewezen Meiresonnepersoneel. Hij werkte hiervoor samen met Wilfried Pattyn van de sociale dienst van Interbrew. De nv Artois-Interbrew met zetel in de Vaartstraat te Leuven werd opgericht op 30 september 1977. De personeelsdossiers moesten vijf jaar in Leuven worden bewaard. Daarna werden ze wellicht vernietigd.

Op het ogenblik van de definitieve sluiting stond nog een honderdvijftigtal werknemers op de loonlijst. Een honderdtal ging alsnog over naar Artois, vooral naar de vestiging in Zwijnaarde. Enkelen maakten deel uit van een kleine opruimploeg die tot in oktober 1976 bezig bleef met opruimen. Tot slot werd binnen de schoot van Artois HORECAM opgericht (de M staat voor Meiresonne). Deze werkeenheid werd opgericht voor de inrichting en het onderhoud van nieuwe cafés in Oost- en West-Vlaanderen. Ze bood werk aan een dertigtal arbeiders. Het atelier was gevestigd in Merelbeke. Het zou blijven bestaan tot in de jaren negentig.

Andere bestemmingen

Na de sluiting van de vestiging Meiresonne in oktober 1976, sloot de directie van Artois een contract af met een schroothandelaar uit Lokeren om in de eerstvolgende maanden de bedrijfsinboedel te ontmantelen en weg te halen. Slechts een miniem gedeelte nieuwe(re) installaties werd overgebracht naar de nieuwe bottelarij van Artois in Zwijnaarde. In de leegstaande woningen van het vroegere personeel werd er vlug ingebroken en gestolen. Ook krakers bezetten al snel verscheidene huizen. Omwille van de reorganisatie van het politiekorps na de gemeentelijke fusie die inging per 1 januari 1977, verhuisde het Permanent Bureau van de Gentse politie in het voorjaar van de Borluutstraat naar de vroegere bureaus van de brouwerij Meiresonne. Die werden gehuurd voor acht miljoen fr. per jaar, terwijl de leefomstandigheden er zeker niet (meer) optimaal waren, bijvoorbeeld door het gebrek aan sanitair.

Op 26 september 1978 verwierf de nv 'Brouwerij Chasse Royale' met zetel te Oudergem, grond en gebouwen als gevolg van een inbreng gedaan door de nv 'Brasserie Meiresonne' te Leuven. De akte werd verleden voor notaris André Scheyven in Brussel. Laatstgenoemde nv was toen al een hele tijd eigenaar van de betreffende goederen. Omdat het huurcontract per 1 augustus 1979 afliep, verhuisde de politie gefaseerd opnieuw, dit keer naar de gebouwen van de vrijgekomen kraamkliniek van de Bijloke. Van dan af stond het hele fabriekscomplex voor jaren leeg. Het was het begin van steeds verdere

Luchtfoto van de Meiresonne brouwerij (verz. Ph. Bockstael)

degradatie door verwaarlozing, inbraak, plundering, vernielingen, brand in 1982 et cetera.

In 1982-1983 werd het ministerie van Openbare Werken door aankoop eigenaar van grond en gebouwen der voormalige brouwerij Meiresonne. De grootste verkoopster op 25 november 1982 was de al genoemde nv 'Brouwerij Chasse Royale'. De andere verkoopster van aanpalende grond was Denise van den Bosch, wonende te Aalst, die zelf de betreffende grond had geërfd. Het ministerie had achtereenvolgens verschillende plannen met het grote terrein. Eerst dacht ze aan een administratief centrum voor de diensten van Financiën, die toen nog in een huurgebouw aan de Hoogstraat waren ondergebracht. Daarna ontstond het plan om er een nieuw gerechtsgebouw op te trekken. Nog later rees het idee om er een nieuw rijksarchief in te planten. Al die plannen zouden achtereenvolgens worden afgevoerd. Het gebied zou ten slotte woonzone blijven/worden, zoals voorzien in het BPA-Zuid.

Aanslepende afbraak

Het spreekt voor zich dat de buurt niet gelukkig was met deze jarenlange leegstand en de eraan verbonden overlast: sluikstorten, vandalisme, inbraken, instortingsgevaar, verbranding van bouwafval, een onaantrekkelijke omgeving enzovoort. Bij de Gentse politie liepen er dan ook geregeld klachten binnen van ontevreden buurtbewoners. Als gevolg hiervan drong het stadsbestuur bij het ministerie van Openbare Werken herhaaldelijk aan om het hele blok te laten slopen. Na de zomervakantie 1985 begon aannemer Bostoën uit Drongen met de sloopwerken. Die zouden lang aanslepen omdat de aannemer, die het karwei gratis klaarde in ruil voor recuperabele bouwmaterialen, geen strikte termijn kreeg opgelegd. Aanvankelijk moest hij alleen die delen slopen die gevaar konden opleveren. Daarom ging hij kriskras en soms met grote tussenpozen te werk, het eerst langs de kant Apostelhuizen, zodat buurtbewoners en voorbijgangers al snel aankeken tegen verminkte bouwdelen en hopen puin.

Nadat de plannen van Openbare Werken waren afgevoerd, was de stad na een paar jaar van plan om het terrein voorlopig als parking in te richten. Het stadsbestuur drong daarom aan om spoed te zetten achter de verdere afbraak en om het terrein te zuiveren en te egaliseren. Dat gebeurde en in de zomer van 1988 sloot de stad met de Regie der Gebouwen een huurovereenkomst, die inging op 1 juni 1988. De parking op een gedeelte van de site was vrij toegankelijk, wat al snel zorgde voor een enorme drukte en onfrisse praktijken op het onbewaakte terrein. Ondertussen werden de weinige, meestal verkrotte huizen die de hele kaalslag hadden overleefd, bewoond door Turkse en Afrikaanse immigranten. In afwachting van nieuwbouw ging nv Immogranit in 1991 over tot de aanleg van een betalende parking, die ook van enig groen werd voorzien en plaats zou bieden aan ongeveer 150 wagens. In oktober kon de parking met automatische betaling worden opengesteld.

Na de afbraak werd het terrein gebruikt als parking voor auto's en fietsen

Zo ligt de Koepoortkaai erbij in 2017. Ondertussen werd de groenvoorziening aangelegd en ziet het woonerf er nog veel mooier uit!

Apostelhuizen: links achter de omheining wil de buurt dat er een parkje wordt aangelegd

Op de Meiressonesite staan nu in 2018 deze appartementsblokken

Epiloog: in privéhanden en nieuwbouw (1990-nu)

Nadat alle plannen definitief waren afgevoerd, wilde Openbare Werken de gronden zo snel mogelijk weer kwijt. De openbare verkoop van de grond als één lot vond plaats op 7 augustus 1990. Immobiliënkantoor nv 'De Schryver & Co', gevestigd op het industrieterrein in Drongen, werd voor 37 miljoen fr. de nieuwe eigenaar. Al op 31 augustus 1990 verkocht genoemde nv de helft van de grond aan de nv Bostoën, eveneens uit Drongen.

Welke (ver)nieuwbouw werd er sindsdien gerealiseerd op en rondom het terrein van de gewezen brouwerij Meiresonne? De voormalige breigoedfabriek Avion op de hoek Apostelhuizen/Abeelstraat was ondertussen ook eigendom van J. L. De Schryver. Die fabriek werd in 1989-1990 helemaal gerenoveerd tot een aantrekkelijk gebouw met binnen- en daktuin voor kantoren en enkele ruime appartementen. Ondertussen (1988-1989) was er op de andere hoek een bescheiden bakstenen nieuwbouw van kleine appartementen verzezen. De eigenaar knapte ook zijn kleinere, wat vervallen huizen op tot aan de bocht van Apostelhuizen, net voor 't Stuk. Ondertussen had de Sociale Hogeschool K.V.M.W. Sint-Annaplein (nu een vestiging van Artevelde Hogeschool) aan de Filips van Arteveldestraat het terrein gekocht, waar vroeger de krattenmakerij en een werkhuis voor houtbewerking gelegen waren. De Hogeschool realiseerde er een nieuwbouw naar een ontwerp van architectenbureau PAJO PLAN uit Lennik. Op 24 april 1992 werd het nieuwe schoolgebouw in gebruik genomen. Deze projecten vormden het begin van de hele omschakeling van deze oude arbeidersbuurt van een fabrieksomgeving tot een woon- en onderwijsbuurt.

Enkele jaren later volgden enkele grote nieuwbouwprojecten die dit stadsdeel verder zouden omvormen tot een aantrekkelijke woonbuurt met zicht op de Nederschelde. Beginnend aan de kant van het De Vigneplein bouwde aannemer Bostoën vanaf het voorjaar 1995 langsheen de Koepoortkaai een langgerekt appartementsblok van vijf bouwlagen onder zadeldak en een gelijkvloerse bouwdiepte van twaalf meter. Het complex bestaat uit drie residenties met elk een eigen ingang. Eind 1998 betrokken de laatste bewoners van 'residentie Galibier' hun appartement. Aan de kant Apostelhuizen was een woonproject van dezelfde omvang gepland. Omwille van bodemvervuiling aan die kant, werd er toen maar één residentie gerealiseerd (Jacobus: nummers 13-71). Op de rest van het terrein ontstond een spontane, nu al vrij waardevolle vegetatie van bomen en (water)planten. Een plaatselijke actiegroep ijvert voor het behoud van dit kleine stukje groen dicht bij het stadscentrum. Recent (voorjaar 2018) diende de firma Bostoën nu toch een bouwaanvraag in om op zijn bouwgrond meergezinswoningen te bouwen in het verlengde van 'residentie Galibier'.

Het volgende grote nieuwbouwproject dat straatbeeld en buurt ingrijpend veranderde, was de bouw van de katholieke Sint-Bavobasisschool langs Apostelhuizen en Kapucijnenham. Aansluitend bij de school werd er ook een appartementsblok van acht ruime en mooi afgewerkte wooneenheden opgetrokken. Zomer 2003 was de nieuwbouw klaar om per 1 september 460 kleuters en leerlingen te ontvangen. Enkele jaren later kwam een nieuw, groot woonproject van appartementen en studio's op de plaats van de parking. Vooral dit project heeft het uitzicht van de buurt helemaal veranderd. De plannen ervan werden opgemaakt door architect J. Bontinck van G + D Studiegroep Dirk Bontinck te Gent. Het gebouw werd tussen 2004 en 2008 in drie fasen opgetrokken en sluit aan bij het bouwblok Bostoën. Het heeft een langgerekte U-vorm rondom een groene kijktuin met waterpartij, waarvan de open zijde gericht is naar de Nederschelde. Tussen 2008 en 2010 werd op het laatste stuk verwaarloosde parking tussen de Filips van Arteveldestraat en 't Stuk het wooncomplex 'Artevelde' gebouwd, eveneens met binnentuin en ondergrondse parking. Daarmee is de hele vroegere Meiresonne-site volgebouwd, behalve de al genoemde kleine, groene oase. In 2017 werden de Filips van Arteveldestraat, het Stuk en de Koepoortkaai heraangelegd als verkeersarm woonerf. De groenbeplanting met nieuwe bomen, struiken, bloemen en ingezaaid gras werd in april 2018 door de Groendienst aangelegd.

Geraadpleegde bronnen en literatuur

Onuitgegeven bronnen

Gent. AMSAB

Foto stakende arbeiders bij Meiresonne (1960-1961)

HORVAL. docx (HORVAL = Centrale Voeding - Horeca – Diensten)

NB.: niet opgenomen in de digitale catalogus

Doos 2: Onderwerpsmap van de beroepsvereniging van brouwerijen 1950-1964

Doos 39: bedrijfsdossier Brasserie Chasse Royale (1953-1966)

Doos 44: Verslagen van de Voedingscommissie betreffende de arbeidsomstandigheden en salarissen 1957-1975

Gent. Liberaal Archief

La Flandre Libérale, 1926, 1929, 1966

Gent. Miat

Collectie MIAT: foto's over Gentse brouwerijen (vooral 19de-20ste eeuw)

Gent. Provinciaal Archief Oost-Vlaanderen

ACHTSTE AFDELING

8/35-85/44 dossier betreffende vergunningen voor het in bedrijf stellen van een stoomketel te Gent (1 omslag)

8/35-86/5 dossier betreffende vergunning stoomketel voor brouwerij Meiresonne te Gent 1921-1922 (1 omslag)

8/35-121/1 dossier betreffende vergunning voor het plaatsen van een koelinstallatie en een dynamo te Gent; met kadasterplan en plattegrond 1921-1922 (1 omslag)

8/35-143bis/26 dossier betreffende vergunning voor een stoomketel in de brouwerij te Gent 1921-1923 (1 omslag)

8/35-121/52 dossier betreffende vergunning voor de inrichting van een opslagplaats voor ontvlambare stoffen te Gent; met kadasterplan en plattegrond 1922-1923 (1 omslag)

8/35-144/47 dossier betreffende vergunning voor de ingebruikname van een stoomketel in de brouwerij te Gent 1923 (1 omslag)

8/35-146bis/9 dossier betreffende vergunning voor de plaatsing van een elektrogeengroep in een brouwerij te Gent; met kadasterplan en plattegrond 1925 (1 omslag)

8/35-218/16 dossier betreffende vergunning voor de inrichting van een bierbrouwerij, een koel- en vriesinstallatie en een opslagplaats voor benzine te Gent; met kadasterplan en plattegrond 1927-1928 (1 omslag)

8/35-447A/1 dossier betreffende vergunning voor een opslagplaats voor benzine te Gent; met plattegrond 1934 (1 omslag)
8/35-531A/9 dossier betreffende vergunning voor een stapelplaats voor benzine te Gent; met plattegrond 1936 (1 omslag)
8/35-646B/1 dossier betreffende vergunning voor de uitbreiding van de brouwerij met een opslagplaats voor benzine te Gent; met kadasterplan en plattegrond 1938 (1 omslag)
8/35-693/8 dossier betreffende vergunning voor een drinkwater- en limonadefabriek te Gent; met kadasterplan en plattegrond 1937-1940 (1 omslag)
ARAB (= Algemene Reglementering op Arbeidsbescherming) Dossiers Gent en Deelgemeenten 2 1946-1994
Nr. 557: dossier 04/06/ 1954 (houtbewerking), dossier 13/12/1959 en dossier 31/10/1975 (brouwerij)

Gent. Stadsarchief (De Zwarte Doos)

Reeks G12: bouwaanvragen brouwerij Meiresonne 1921-1951

1921/Q/17: koelzaal
1925/K/55: werkhuizen
1927/K/59: verbouwingen
1928/K/45: kelders
1930/K/21: elektrische cabine
1931/K/52: afhankelijkheid
1932/K/14: hangar
1932/K/44: loods
1935/K/24: magazijn
1936/K/24: uitbreiding brouwerij
1937/K/25: hangar
1937/K/26: hangar
1938/K/15: bureaus
1946/K/2 : roosters
1948/K/27: derde verdieping
1951/K/29: tijdelijke noodloods beton

Merelbeke. Privéarchief Ph. Bockstael

Doos Brouwerijen, Brouwerij Meiresonne

Uitgeschreven interview met dr. José Meiresonne (1919-?) dd. 24.08.1999; genealogische gegevens over de familie Meiresonne en aanverwanten

Uitgeschreven interviews vooral uit 1994 met een twaalfstal ex-werknemers van de brouwerij Meiresonne

Kopie van de Statuten van de nv Meiresonne (1935)

Twee bundels informatieve teksten uit eigentijdse tijdschriften, kranten, brochures, vakbondsdocumenten enzovoort (in kopie)

Drie klappers met foto's betreffende de familie Meiresonne en de brouwerij Meiresonne te Gent en haar voorgeschiedenis te Bellem en Landegem (vanaf ca. 1860)

Sint-Amandsberg. Archief- en Documentatiecentrum M. Gysseling
Reeks Handel en Nijverheid, map brouwerij Meiresonne

Uitgegeven bronnen

Arbeidsreglement van de brouwerij Meiresonne, Gent, 1971.
Asymmetrie, 2de jg., 1957.
De brouwerij A. Meiresonne, Brussel, s.d. (1955?) (brochure als uittreksel van het Economisch Archief van België en Kongo)
Brouwerij Nieuws, 13de jg., 1957.
C.H.R. Organe officielle de la confédération nationale des unions professionnelles des cafetiers, hoteliers et restaurateurs, jg. 1952.
Echo de la Brasserie, 1950, 1952, 1953, 1957, 1959.
Moniteur belge, 29 oktober 1947.
Stad Gent. Gemeentebblad 1928, Gent, 1928.
De statuten van 'Brasserie A. Meiresonne, société anonyme à Gand', verschenen in de Moniteur belge van 19 januari 1935, bijlagen nr. 640, 641 en 642.
Het Volk, 1946-1955 (passim)
Wegwijzers van de stad Gent, 1919-1932 (passim)

Literatuur

BOLLAERT A. en VAN DE WALLE E. (2008), Herdenking Aimé Meiresonne. Landegem 20-21-22 september 2008, s.l.
BOONE K. en WILLEMOT L. (2018), 'Water rond en in de Sint-Bavohumaniora in Gent. Kwalijk riekend Reepwater, natuurlijk verwarmd badwater en mineraalwater van Gand Thermal', in: *Van Mensen en Dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, 16de jg., nr. jan.-mrt, p. 54-62.
BRACKE N. (2000), Bronnen voor de industriële geschiedenis. Gids voor Oost-Vlaanderen (1750-1945), Gent.
CALDERON A. (2012), Verdwenen brouwerijen van België, Gent.
CAPELLE C. (2010), De geschiedenis van het brouwen in en rond Oudenaarde sinds 1357, Oudenaarde.
CELS J. (1993), Honderd jaar bierhandel, Zellik.
DAELEMAN P. (2017), De Belgische brouwerijen tijdens de Eerste Wereldoorlog (Deel I), Brugge.
DEMEY A. (2018), Alphonse en André Vander Stricht, bierbrouwers te Gent, geportretteerd door Geo Verbanck, Gent.
DE RIJCKE W. en BRAECKMAN W. (1969), Historische schets van het Sint-Lievenscollege te Gent. Vanaf de stichting in 1865 tot het jaar van de eeuwfeestviering, Gent.
DE RO J. (2005), De dorst van Geraard. De dranknijverheid in Geraardsbergen en deelgemeenten in historisch perspectief, Geraardsbergen.
100 Jaar leven in de brouwerijschool Sint-Lieven 1892-1992, Gent, 1995.
DESEYN G. (1991), 'Bronwater- en limonadebedrijven in Oost-Vlaanderen', in: *Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur*, deel 34/2, p. 40-49.

- DEVRIESE L. (2018), 'Zonderlinge en bijzondere Gentse plaatsnamen. Abrahamstraat en Apostelhuizen', in: *Ghendtsche Tydinghen. Tweemaandelijks Tijdschrift van de Heemkundige en Historische Kring Gent v.z.w.*, 47e jg., nr. 1, p. 16-18.
- LAMARCQ D. (1987), 'De brouwnijverheid te Zottegem (1850-1986)', in: *Handelingen van het Zottegems Genootschap voor Geschiedenis*, III, p. 11-54.
- MAGERMAN B. (2002), Belgisch bierboek, Tielt.
- MARIN M. (2010), Dossiers van gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde bedrijven: kritiek en bruikbaarheid voor historisch onderzoek. Een analyse aan de hand van 1ste klasse vergunningen in het Provinciaal Archief West-Vlaanderen, 1863-1970, Gent. Op weg naar een consumptiemaatschappij. Over het verbruik van voeding, kleding en luxegoederen in België en Nederland (19e-20e eeuw), Amsterdam, 2002.
- PEUMANS H. (1938), 'De Evolutie der Belgische Bierbrouwerij', in: *Economische Tijdingen van de Kredietbank*, 3de jg., nr. 6, p. 90-98.
- SCHOLLIERS P. (1993), Arm en rijk aan tafel. Tweehonderd jaar eetcultuur in België, Berchem/Brussel.
- Société des Brasseurs pour l' Enseignement professionnel. Brouwersvereniging voor Beroepsonderwijs: Gedenkboek – Memorial, 1886-1970, Gent, 1970.
- STRIJPENS H. (2000), De Mouterij De Wolf-Cosyns in Aalst 1850-1892 (deel 3: 1893-1912; deel 4: 1910-1921). Hop, Granen en Mout als Grondstoffen voor de Belgische Brouwerijen, Aalst.
- TOLLET A. (2015), Vlaams-Brabant drinkt. Bier- en jenevercultuur sinds 1800, Leuven.
- VANCOPPENOLLE C. (red.) (2002), Een succesvolle onderneming. Handleiding voor het schrijven van een bedrijfsgeschiedenis, Brussel.
- VANDENBROEKE C. (1975), Agriculture et alimentation, Gent/Leuven.
- VAN DE WIELE J. (1986), Bier en brouwerijen in het historische Gent, Gent.
- VAN DE WIELE J. (1989), 'Bier en brouwerijen te Gent', in: *Industrieel Netwerkmuseum Gent Wandelingen 1*, Gent, p. 82-90.
- VANHAUTE E. (2002), Economische en sociale geschiedenis nieuwste tijden, Gent.
- VANHAUTE E. (2003), 'Sporen en trajecten. Geschiedenis van industrie en bedrijf in de 19e en 20e eeuw', in: *DENECKERE G. en DE WEVER B. (red.), Geschiedenis maken. Liber amicorum Herman Balthazar*, Gent, p. 175-188.
- VAN UYTVEN R. (2007), Geschiedenis van de dorst. Twintig eeuwen drinken in de Lage Landen, Leuven.
- VERHEEKE G. (1991), 'Het minerale water', in: *Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur*, deel 34/2, p. 3-12.
- VERHOEF B. (2002), De grote bierencyclopedie, Lisse.
- VERLINDEN M. (2015), Ambachtelijke bieren in België, Tielt.
- VOORDECKERS A. (1970), 'Oostvlaams bier', in: *Oost-Vlaanderen groeit. Driemaandelijks tijdschrift van de economische raad van Oost-Vlaanderen v.z.w.*, VI, 1.

Afbeeldingen

Aimé Meiresonne (verz. M. Vollaert)	2
Familie August Meiresonne te Landegem. Aimé ca 12 jaar staat uiterst rechts. (verz. Ph. Bockstael)	3
Huwelijksfoto van Aimé Meiresonne en Hélène De Jaeger (verz. Ph. Bockstael)	3
Stoombrouwerij Meiresonne te Landegem vernield door de terugtrekkende Duitsers begin november 2018. (verz. Ph. Bockstael)	4
Aanvoermogelijkheden via waterwegen op de Koepoortkaai (verz. G. Maréchal)	4
Brouwerij Van Oostende-De Maerteleire (verz. Ph. Bockstael)	5
Maquette van de oorspronkelijke brouwerij uit 1919 nagetekend door Jo De Lannoy (verz. Ph. Bockstael)	6
Prosper Cocquyt(1900-1954), chef mécanicien (verz. Ph. Bockstael)	7
Prosper Cocquyt als piloot (verz. Ph. Bockstael)	7
Briefhoofd uit 1919 (verz. Ph. Bockstael)	8
Meiresonne fles met porseleinstop (verz. Ph. Bockstael)	8
Stoommachine met 220V/60A dynamo in 1922	9
Bieruitvoer met paard en kar (verz. Ph. Bockstael)	10
Vrachtwagen met aanhangwagen voor het vervoer van tonnen bier (verz. Ph. Bockstael)	11
De vroege vrachtwagens van het merk Berna, Chenard-Walcker en GMC (verz. Ph. Bockstael)	12
Maurice Van Assche (verz. Ph. Bockstael).	13
Briefhoofd uit 1922 (verz. Ph. Bockstael)	14
Reclame voor carrosserie Stevens uit Ledeborg (verz. Ph. Bockstael)	14
Het oorspronkelijke gebouw "Heughebaert" met drie volwaardige bouwlagen zoals het er nog bijstond tijdens een carnavaloptocht (verz. G. Maréchal)	16
Generaal Robert Ninitte (verz. Brussel. Koninklijk Museum van het leger en de Krijgsgeschiedenis. Documentatiecentrum, fotocollectie)	17
De verschillende biersoorten van Meiresonne: Celta, Goliath, Family's Extra, het tafelwater Imperial en de limonade Golf (verz. M. Vollaert)	18
De Hoprank als café op de wereldtentoonstelling te Antwerpen (verz. Ph. Bockstael)	19
Meiresonne vrachtwagen met reclame voor Family's extra tafelbier (verz. Ph. Bockstael)	20
Op de Apostelhuizen werden de huizen nr 97-103 gesloopt en vervangen door een grote loods (verz. Ph. Bockstael)	21
Arthur Floquet, chauffeur van Céline Meiresonne (verz. Ph. Bockstael)	22
De Meiresonne voetbalploeg in het Coöperatief Verbond in de jaren dertig (verz. Ph. Bockstael)	23
Café 'Romain Maes' in Zerkerghem (verz. Ph. Bockstael)	24
Twee wielerkampioenen ontvangen op de binnenkoer van Meiresonne. (verz. Ph. Bockstael)	25
In 1935 wordt Meiresonne een naamloze vennootschap (verz. Ph. Bockstael)	26
vlnr: Jozef Van Assche, Achiel Spruyt, Charles Regniers, Lena de Jaeger, Celine Meiresonne, Aimé Meiresonne, Arthur Vande Winkele en Alfred Bekaert (verz. Ph. Bockstael)	28
Aimé Meiresonne (verz. Ph. Bockstael)	29

Emaillen reclamebord voor Celta-Pils (verz. Ph. Bockstaele)	30
Reclamefolder van Gand Thermal, Keizer Karelstraat 26, Gent	32
Ontwerp van architect Diegerick voor het nieuwe kantoorgebouw op de Koepoortkaai	33
Verbouwingen van de bedrijfsgebouwen tussen 1935 en 1938 (verz. Ph. Bockstael)	34
Etiket voor het Wehrmachtsbier dat Meiresonne brouwde voor de bezettingstroepen (verz. M. Vollaert)	35
Productielijn voor het vullen van de flessen (verz. Ph. Bockstael)	40
Reclame voor de Meiresonne limonade Golf (verz. Ph. Bockstael)	41
De stand van Meiresonne op de Internationale Jaarbeurs der Vlaanderen (verz. Ph. Bockstael)	43
De Meiresonne-wagen op de Bloemencorso in Gent (verz. Ph. Bockstael)	44
Viering bij de uitreiking van het Nijverheidsteken (verz. Ph. Bockstael)	45
Reclamebord voor Colibri (verz. M. Vollaert)	45
Een van vele eigen café's van Meiresonne. Hier 'In de Sterre' (verz. Ph. Bockstael)	47
Een Breughelfestival in het Floraliënpaleis te Gent in 1957 (verz. Ph. Bockstael)	49
Rouwbrief naar aanleiding van het overlijden van Aimé Meiresonne (verz. Ph. Bockstael)	53
In 1966 dreigde de Schelde uit haar bedding te treden en de brouwerij te overstromen (verz. Ph. Bockstael)	54
Mededeling aan het personeel over de stopzetting van de bierproductie in 1975 (verz. Ph. Bockstael)	56
Luchtfoto van de Meiresonne brouwerij (verz. Ph. Bockstael)	58
Na de afbraak werd het terrein gebruikt als parking voor auto's en fietsen	62
Zo ligt de Koepoortkaai erbij in 2017	63
Apostelhuizen: links achter de omheining wil de buurt dat er een parkje wordt aangelegd.	64
Op de Meiresonnesite staan nu in 2018 deze appartementsblokken	64

Inhoud

BROUWERIJ MEIRESONNE HONDERD JAAR GELEDEN BEGONNEN IN GENT

Inleiding	1
I. Nieuwe start en snelle groei (1918-1940)	2
Van Landegem naar Gent (1918-1919)	2
Nieuwe start in Gent	6
Snel belangrijke investeringen en vernieuwingen (1919-1926)	7
Uitbreiding, innovatie en een groeiende status (1926-1935)	15
Laatste jaren voor de Tweede Wereldoorlog (1935-1940)	27
II. Stagnatie door de Duitse bezetting (1940-1944)	34
III. Snelle groei en technische vernieuwing na de oorlog (1944-1951)	37
IV. Gouden decennium (1951-1962)	44
De topjaren 1951-1955	44
In de schijnwerpers door allerlei evenementen (1957-1962)	48
V. Problemen, overname en herstructurering (1962-1964-1976)	51
Financiële en andere problemen	51
Overname door Artois	51
Herstructurering en inkrimping	54
VI. Definitieve sluiting, andere bestemmingen en afbraak (1976-1988)	57
Andere bestemmingen	57
Aanslepende afbraak	59
Epiloog: in privéhanden en nieuwbouw (1990-nu)	65
Geraadpleegde bronnen en literatuur	67
Afbeeldingen	71
Inhoud	73

Kantklosafdeling van de KBOV

De kantclub Sint-Katelijne werd in 1968 opgericht binnen de KBOV. De eerste taak was en is nog steeds, het organiseren van lessen in de diverse kantsorten, zoals stropkant, cluny, Russische en Vlaanderse kant, bloemwerk...

Elke reeks bestaat uit 10 lessen gespreid over het jaar. Op zaterdag worden de lessen gegeven van 11 u tot 12.30 u en op zondag van 10 u tot 12 u. op de poppenspelzolder van het Huis van Alijn. Zie kantkalender hierna of op www.kbov.be.

Haast elke zondagvoormiddag kunt u er klossers aan het werk zien, één zaterdagmorgen per maand klost de jeugd. Tijdens Gentse Feesten klost men van zondag 21 juli tot en met zondag 28 juli 2019 van 10 tot 12 uur.

Verantwoordelijke: Greta Van Goethem 0471/185 290, Greta @kbov.be

Kantkalender 2018-2019	
September 2018 zat. 1 Katelijntjes zond. 2 1ste stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 9 cluny, werkgroep	Oktober 2018 zat. 6 Katelijntjes zond. 7 1ste stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 14 cluny, werkgroep
November 2018 zat. 3 Katelijntjes zond. 4 1ste stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 19 cluny, werkgroep	December 2018 zat. 1 Katelijntjes zond. 9 1ste stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 16 cluny, werkgroep
Januari 2019 zat. 5 Katelijntjes zond. 6 1ste stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 13 cluny, werkgroep	Februari 2019 zat. 2 Katelijntjes zond. 3 1 ^{ste} stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 10 cluny, werkgroep
Maart 2019 zat. 2 Katelijntjes zond. 3 1 ^{ste} stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 10 cluny, werkgroep	April 2019 zat. 6 Katelijntjes zond. 7 1 ^{ste} en 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 14 cluny, werkgroep
Mei 2019 zat. 4 Katelijntjes zond. 5 1 ^{ste} stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 19 cluny, werkgroep	Juni 2019 zat. 1 Katelijntjes zond. 2 1 ^{ste} stropkant 2 ^{de} en 3 ^{de} strop zond. 16 cluny, werkgroep

met de steun van

en

